

ఆంధ్రప్రదేశ్

30863

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

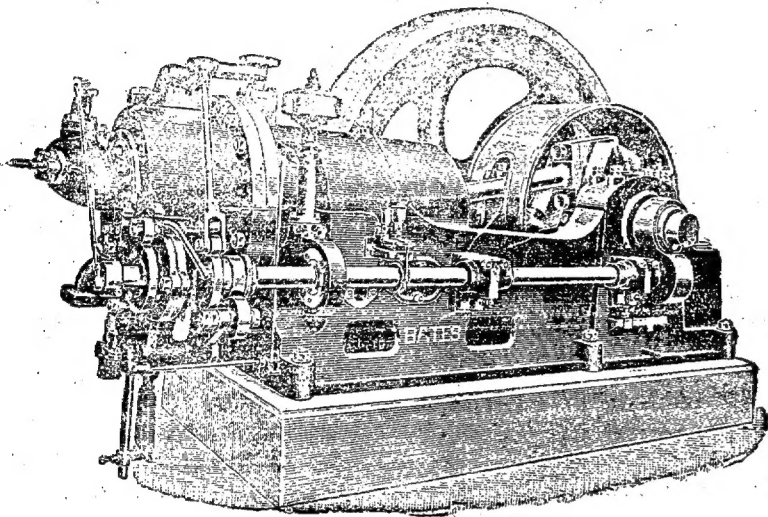
VOL. 3
సంపుటము 3

జెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 7 వ తేది మంగళవారము
స శ నా మ సం వ త్స ర కా క్తి క మా స శు క్ల త్రయోదశి ౧౩.

No 183

సంచిక ౧౮౩

బేటుగోల్డు మెడల్ జెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.
బ్రాంచిలు: బెజవాడ, రాజమండ్రి

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన దాక్షిణాత్యగాన విద్యాపాఠశాలైన విద్యాకోశ వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వ్యంజనములు, తాళాభ్యాస గాన కృతులు, పట్నం ను బ్రహ్మణ్య వ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 వురు బహుళుల స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము లకుగురుకు శేర్షరచితంకరి కులధ్వజ గ్రామ్యగురుకుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యనియము, వీణ ఈశ్వరవాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగము విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీక్షితక్రమ 16 పుటలు పైజా. 500 పుటలు. దశశబ్ద స్తోత్రుకాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హో అండు కంపెనీ,

546

(హిందూస్, మద్రాసు.

"SMILE"

సర్వజన సామీప్యములో నున్న
నిజమైన ధాతువృద్ధ్యావధము
దీనిపలిత మందరిని నవ్వజేయును

స ర స మై స వి క్ర య ము.
30 బిల్లులుగల పెట్టె 1-కి రూ 2. మాత్రమే.

VANDAN

ప్రతివారును కోరు ధాతువృద్ధి కర యావధము.

530

ఇంగ్లీషు మందులను అన్నిటిలోను కొరకును.
వలయువారు
సోలువజంట్లు:—త్రా
ఇంగ్లీషు మందుల వ్యాపారులు,
ఇంగ్లీషు మందుల కోర్కె, మదరాసు
260, వై నాబజారు రోడ్డు, మదరాసు
Tel. Address:—
"Increase"

మంచిసమయము! జేసేటలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి ఆ త్రేలా ర్యాటుమన కోర్కెని
కోడంద్ర ప్రలాపము ఆను గ్రంథ మొకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక్ పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధోలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయున్న గల మేలైన ఆసర్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘ వర్షం,
శత్రుది రంగులు గలవి. క్లాసునీయమైనవి, త్వరపడుదు.
5½ మూరనిదిని 2½ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0
జపాక్ చుట్టుజాలరు చౌకము 2 మూరలు ... 1-6-0
8 చౌకములు తెప్పించుకొనిన పాన్ లెన్ పేనా ఇనాము.
అన్నిటికి పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
(536) చిరునామా:—రాజబట్టి కంపెనీ,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేడి మదరాసు

కల్యాణి - ప్రతితుండు

ఇది శ్రేష్ఠియ ర్వును ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి
తేట తెలుగున త్రీలకును బాలురకును తెలియ నట్లురచింపఁ
బడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన
తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది
మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును
రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతితుండు

దైత్య కవచము

మనుజునకుఁ గల పాపము గుణములలో దైత్యము
ప్రధానము. దైత్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించ
కుండుట. మనుజుఁడు భరింపఁదగిన యన్ని కవచములును ఆత్మ
శత్రుములచే భేదింపఁదగినవి. ఈ దైత్య మనెడి కవచమో
యత్ర శత్రుములకు అభేద్యము. ఈ దైత్యమును ప్రతిపాదించుటకై
“అన్యత్రభిస్మాక్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హనా
మతః” అనెడి జీతేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క సత్రితము
నతి ముఖ్యతైలిని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

285

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కిని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్పును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
సార్వభౌమనొప్పుల బారవోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
ఘుమఘుమలాడు సునాసన గలిగియుండును
ప్రతిముండు ముందేదగినది.

ఆదివచ్చికాన లేక జిన్న

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము తులం ౧కి 2-౦-౦
కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బొంబాయి
7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

స్వమంగళ రావు పంతులుగారు.

(ఒక చిత్రకథ.)

II

[స్వామియపతి రామానుజస్వామి పంతులుగారు బి.ఏ. బి.ఎల్.]

మానవకోటి యంతయు నొక భావ్యవస్థను నియు, మానవ సేవ పరమోత్కృష్టధర్మ మనియు కొందరు వేషధారులగు నవనాగరికులు పలుకుచుందురు. గొప్పగొప్ప నగరరాజములలో, సేవా సదనములు, సేవా సంఘములు, ఇంకను క్రొత్త క్రొత్త నామములతో మరికొన్ని సమాజములు స్థాపించబడుచున్నవి. పులినిజూచి నక్క వాత పెట్టుకొన్నట్లు మాపట్టణమందు గూడ కొన్ని యవసంఘములు, కాఖాసంఘములు పుట్టుచున్నవి. కాఫీహోటేళ్లు సంగీతపు పెట్టెలు, కుట్టుయంత్రములు, సేవాసదనములు కుప్ప తెప్పలుగ నుప్పటిలు చున్నవి. నేనొక సంఘమున వైన సభ్యునిగ నుండుట కంగీకరించలేదు. ఈ సంఘములవలన నేమి ప్రయోజనము? నాకేమి లాభము? నా స్నేహితులు కొందరు నన్నీ సంఘములలో సభ్యునిగా జేరమని కోరిరి. అప్పుడుకూడ నాకేమి లాభమని నేను వారితో నంటిని. వారుకొంచె మాగ్రహమును జెంది మిత్రమా! నీవెప్పుడును సీలారామ నొక ప్రక్కను, ఏకార్యముల వైనను మరియొక ప్రక్కను తక్కిడలో వేసి తూచుచుందువే అని నిందాగర్భితముగ నధిక్షేపించిరి. నేనుమాత్ర మాగ్రహపడ లేదు. నిజమా డిననిప్పురమేలే? కాని, కార్యముల తూనిక నెవరు మాత్రముజేయరు? కొందరు తక్కిడలో తూచిన మరకొందరు త్రాసులో దూచెదరు. తక్కిడలో వెదురు నేత పల్లెము లుండిన, త్రాసు నకు లోహముచే జేయబడు పల్లెము లుండును. వేరు భేద మింకేమి గలదు? తూనికరెంటికిని సమానమేగదా! మంచి చెడ్డల నాలొచించక, లాభాలాభముల గుర్రెరుంగక, ఎవ్వరైనను, ఎట్టి కార్యముల వైనను పూనుకొనెదరా? ఏల నీవేషములు?

రాజపుత్ర స్థానమున వర్ణ లేమివలన కరువు పుట్టినదియు పంజాబు దేశమం దతివృష్టిచే డ్రామము కలిగినదియు నాయా ప్రదేశముల జనుల యాపదల దొలగింపజేయుటకై ద్రవ్య మవసర మనియు, నాకు దొచ్చినంత చందాధన మీదగు ననియును, కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట పరోపకార శీలరుగు కొందరు మహానీయులు నన్ను గోరిరి. మనమెప్పుడును జూడని ప్రదేశము లందు, మన మెరుగని జనుల యాపదల నివారణార్థము మనమేల పాటు బడవలయు నని వారిని నే నడిగితిని. మన తోడి మానవుల కష్టమునుండి బాపుట మన హృదయ ధర్మము గాదాయని వారు వ్రాత్తుచ్చిరి. మన హృదయము లట్టి విపుల విశాలతను జెందినది బద్దలగు నేమోయని నేను కంకించితిని. పాతాళ లోకమునకు భూకంపమువలన కలుగు బాధను, ఆక్రికాఖండమందలి సహార యెడారికి నిర్జలత్వము వలన కలుగుబాధను నివారించుటకు మనము పూనుకొనిన నేటులనుండనో, పంజాబు రాజ పుత్రస్థానవాసుల యిడుమలను బాపయిత్తుంచుట గూడ నటువలేనే యుండునను సామ్యమును నేను నూచించితిని. అదిగాక. దూరదేశములందు కలుగు డ్రామముయొక్క నివృత్తినిమిత్తము మన దేశమందలి ధనమును చందా రూపముగ నెగుమలిజేసిన, మన దేశము నందు కాటకము సంభవించదా; అని యుక్తియుక్తముగ నే నడిగితిని. వారందరు ఊళ్ళనభావముతో పకపక నవ్విరి. వారిలో మొదటగా "నీ వెప్పుడును స్వాగృహపడవే" యని నన్ను నిందించెను. నేను స్వాగృహపడవైన వారందరును పరాగ కాముకులని వారికి నేను తీర్చి మిచ్చితిని. చందాధనమును నావద్ద నుండి తీయబాలక, వారిలోవా రేమో గొణుకుకొనుచుబోయిరి.

హృదయ విశాలతయొక్క ధర్మము లతిసూక్ష్మములు. స్వాభావికముగ హృదయము తనంతటతానే విశాలతను జెందుచుండును. విద్యార్థిగానుండిన కాలమందలి నాహృదయ భావమునకును, ప్రస్తుత మందలి నాహృదయ భావములకును తారతమ్య మెంతయో గలదు. విద్యార్థిగ నుండినపుడు నేనొంటరిని. ఇప్పుడో కుటుంబిని. కుటుంబములేనప్పుడు నా ప్రేమకు విషయమును నేనే. ఇప్పుడో నా ప్రేమకు విషయము, నేను, నా వెండ్లాము, నా బిడ్డలు, నాకుటుంబము. పూర్వము ముకుళించియుండిన హృదయ మిప్పుడు వికసించి యుండలేదా? నాకుటుంబచక్రములో జేరియుండు నాదారా పుత్రులు ముఖకాంతులు నాహృదయారవిందమును ప్రఫుల్లతను జెందించుచుండ లేదా? నాబిడ్డల ముద్దుమాటలు, నా ప్రేయసాధి మధానపు పలుకులు; నాకష్టత్రయముల జొచ్చి న్నున్నచున్న గానమువలె నాకెంత యానందమును గల్గించుచున్నది! నాబిడ్డల యానందమే, నాయానందము. నాభార్యను

నోల్లాసమే నామనోల్లాసము. నాకుటుంబముయొక్క విశ్వర్యమే నా యైశ్వర్యము. నాదారాపుత్రుల యోగక్షేమము కొరకై నా స్వలాభము వైనను వదలి, నే నెన్ని కాయకష్టముల వైన సహించి, పాటుపడుచుండునుగదా! నాభార్య పుత్రుల నడుమను, వారి సాంగత్యమున నధికభాగము గడుపుచుండు నేనొంటి పిల్లరావునా? నావెండ్లాము బిడ్డలయొక్క లాభము నకును, మంగళమునకును, ఎట్టిగడ్డివైన గఱచుటకు సిద్ధపడుచుండు నేను స్వలాభయ్యనా? స్వమంగళ రావునా? ఏమి యీ విపరీతము!

స్వబోధనాభిమానము, స్వకాఖాభిమానము, స్వమతాభిమానము, స్వజాత్యభిమానము, స్వనగరాభిమానము, స్వరాష్ట్రాభిమానము, స్వదేశాభిమానము, ఈమొదలగు నభిమానములు యోగ్యములనియు, వెంపొంద నర్హము లనియు కొందరి మతము. నామతము మాత్ర మదిగాదు. ఈయభిమాన పరంపరలవలన ప్రయోజనము లేదు. స్వకుటుంబ చక్రమును దాటించి, యభిమానమును విస్తరింపజేయుట సమంజసముగాదు. ప్రతి గృహస్థు తన కుటుంబమునం దభిమానముంచి, తన కుటుంబము యొక్క లాభము కొరకును, మంగళముకొరకును, పాటుబడుచు నేనజ్ఞులనుచుండిన, మీద జెప్పుబడిన యభిమాన పరంపరల వ్యాప్తికి యవసర ముండదుగదా! అభిమాన సంతతి విస్తరించిన దానిసారము తగ్గిరసము చెకును. వైకాల్యము హెచ్చిన గర్భిణియు తగ్గును. నగరము, రాష్ట్రము, దేశము కుటుంబ సమాహములతో గూడియుండును. కావున, ప్రతి గృహస్థు తన కుటుంబ సేవ జేయుచుండిన నదియే దేశ సేవ. అదియే రాష్ట్ర సేవ, అదియే నగర సేవ. ఈ తత్త్వమును బాగుగా గుర్రెరుంగక గుటుంబ సేవను నికారించుచు కొందరు నిరుద్యోగులు దేశ సేవ సర్వోత్కృష్టమని యుదారవాక్యముల ప్రకటించుచుదురు. స్వకుటుంబ సేవయే మూలము. స్వకుటుంబాభిమానమే ప్రధానము. గృహస్థు తన కుటుంబచక్రమునకు వెలుపలనుండు వారివలన, తన కేమైన ప్రయోజన ముండునపుడు వారి యెడ తన యభిమానమును ప్రత్యుపకారముగ జూపించుట యుచితమే. అది వణిజుల పద్ధతి. నేనును కైకొని యభిమానమును విక్రయించుట. అభిమానదానము నింద్యముగాని యభిమాన విక్రయము భావ్యమే. అభిమాన విక్రయ విషయమున నేను వణిజుని వలె త్రాస నుపయోగించు చుండును. నేను పొందు లాభముతో సరిజూచి, నాయభిమానమును తూచి నేనొసగుచుండును. లాభము హెచ్చిన నభిమానము హెచ్చును. లాభము తగ్గిన నభిమానము తగ్గును. ఇది వ్యవహారధర్మ మాత్రము. దీని నుల్లంఘించిన ఘోర ప్రాయశ్చిత్త మాచరించ వలయును. లేకున్న పాతకము సిద్ధించును.

లాభమన ద్రవ్యలాభమే గాదు. పేరును బడయుట, యశమును బొందుట, ఖ్యాతిని గడించుట, ఈమొదలగునవి గూడ లాభములే. ఈలాభములుగూడ ద్రవ్యలాభముతో సమానము లైనవే. ఇవిగూడ నన్ను కొన్ని కార్యములయందు ప్రవర్తింప జేయుచుండును. కొన్ని పనులను బూనుకొనుటకు ప్రోత్సాహపరుచు చుండును. నాపేరు ప్రఖ్యాతిని గాంచుట నాకు లాభముగాదా? ద్రవ్యలాభము లేకున్నను, నాపేరు వైకిడెచ్చు ప్రసంగములలో నేను జోక్యమును కలుగజేసికొనుచుండును. నాపేరును ప్రశంసించని ప్రస్తావనలు నాకేలే? మాయూర పట్టణపారిశుధ్యసంఘము లేక పురపాలక సంఘము లేక మ్యూనిసిపాలిటీ యొకటికలదు. ఆసంఘమున కధ్యక్షుడొక డుండును. అధ్యక్షుని పదవి గౌరవము నొసగును, మర్యాద దెచ్చును. అనేకు లాపదవిని కాంక్షించుచుండురు. అట్లుకాంక్షించువారలలో నే నొకడను. మూడుసార్లు యత్నించినను విఫలమయ్యెను. పట్టణ సంఘమున కధ్యక్షుడ నై యుండిన, పట్టణ మందభిమానము నాకు పుట్టియుండును. నగర సేవ జేసియుండును. పట్టణముయొక్క యభివృద్ధి నిమిత్తమై శక్తి వంచనలేక బాటుపడియుండును. నాయభిమాన ప్రవాహమును పట్టణముయొక్క ప్రతి కాలనవెంబడి ప్రవహింపజేసియుండును. నేనధ్యక్షుడ గానందున పట్టణముజోలి నాకేమి? పట్టణము బాచైనామి, పాడైనామి, ఆ జోక్యము నాకక్కరలేదు. నేను జోక్యము కలుగజేసికొనిన నాకేమి ప్రశంస? ఏమి లాభము? ప్రశంసగాని, ద్రవ్యలాభము గాని లేనపుడు నాకు వీలన్నిటితో బనేమి? అప్పుడప్పుడు మా పట్టణమున సభలు జరుగుచుండును. ఏ సభలయందు నన్ను ధ్యక్షునిగా గాని, వక్తగాగాని రమ్మని గోరుచుండురో యాసభలనుమాత్రమే నే నలంకరించుచుండును. తక్కిన సభలలో నాకు నిమిత్తమేమి? మండలసభలనుగాని, మరి యితరసభలనుగాని నే నీరీతి నే గౌరవించుచుండును. రాష్ట్రీయకాసన నిర్మాణసభలో సభ్య

త్వమును పొందుట కొకతూరి ప్రయత్నించితిని. ధనవ్యయమే సిద్ధించెను గాని యత్నము సిద్ధించలేదు. తిరిగి యత్నించుటకు ధనవ్యయము భయపెట్టుచున్నది. ఆ యత్నము నేను మానుకొని నపుడు, రాష్ట్రీయ రాచకార్యచింత నాకేలే? రాజ్య తంత్రములను దిద్దుబాటుజేయు తలంపు నన్నేల బాధించును?

రాజ్యతంత్రపాలనము వలన, నొకానొకప్పుడు నాస్వంతవ్యవహారములకు కీడు సంభవించునపుడు నేనట్టికిడును తొలగించుకొనుట కుద్ద్యమించుచుండును. నావ్యవహారములకు మాత్రము ముప్పు గలుగకుండునపుడు, నాతోడిమానవుల కెందరకెట్టి బాధలు గలిగినను అవి నన్ను ధోమకాటులవలె గూడ బాధించవు. రెండు సంవత్సరముల క్రిందట మా పట్టణమున నభ్యుదయగు డ్రామము సంభవించెను. సంవత్సరమున కెట్టి రెండంగుళములవర్షము మాత్రము పడెను. వరిపంటలు మొలకనే లేదు. గడ్డిలేక పశువులు కూడ బాధపడెను. ప్రతిసంవత్సరము సర్కారువారికి జెందుచుండు జిరాయితి పన్నును తుమింపుదని సర్కారును వేడుటకై మాపట్టణమున నొకసభ గూడెను. అధ్యక్షునిగా గాని వక్తగా గాని నన్నెవ్వరు కోరకుండినను, కార్యదర్శికి జాబువ్రాసి నేనొకవక్తగా జేర్చుకొనబడు నట్లు జేసికొని, యీసభ నలంకరించితిని. నాకు దాన యీ నాము భూము లన్నవిగాని జిరాయితి భూములులేవు. జిరాయితి పన్నుతో సంబంధించిన తీర్మానము ముగియగానే నేను లేచి, దాన యీ నాము భూములవల్ల సర్కారుకు జెందుచుండు క్విట్టరెంటునుపన్నునుగూడ తుమింపదగునని యొక తీర్మానముపపాదించితిని. నా తీర్మానమును, యింకొక దాన యీ నాము దారు డామోదించెను. అప్పుడు స్వాగృహపడగు నొకగొప్ప జిరాయితిపట్టాదారుడు లేచి, దానయీ నాముక్విట్టరెంటుస్వల్పమని యును, జిరాయితి పన్నుల తీర్మానముతో దానినిగూడజేర్చినయెడల, రెండును పరిహరింపబడు నేమో యనియు నాక్షేపించెను. స్వాగృహపరుని యాక్షేపణను సభ్యు లామోదించి, నాతీర్మానమును పరిహరించిరి. జిరాయితి పన్నులతో సంబంధించిన విజ్ఞాపన పత్రక మరునాడు చేవ్రాలు నిమిత్తము నాకంపబడెను. ఆవిజ్ఞాపనా పత్రమువలన నాకెట్టి లాభమును లేనందున నేను సంతకము జేయలేదు. పదిమంది దాన యీ నాముదాగ్లనుజేర్చి యీ నాము భూముల పన్ను తుమాపణను గూర్చి మరియొక విజ్ఞాపనా పత్రమును నేను వ్రాసి, వారిచే సంతకముల జేయించి, నేను సంతకముజేసి, సర్కారునకు బంపితిని. సర్కారువారు మాత్రము వారి విజ్ఞాపన సంగీకరించిరి. మావిజ్ఞాపన పత్రమును పరిహరించిరి. చేసిన ప్రయత్నము లన్నియును ఫలించునా? నాయభిప్రాయములు కూడ కార్యములవలె స్వలాభ ప్రేరేకములు. సమయ సందర్భములను కనిపెట్టి, లాభా లాభములను యోచించి, వానిని వ్యక్తపరుచుచుండును. కొన్ని యభిప్రాయములు కొన్ని సభలయందు క్లాభ్యుములు. మరికొన్ని సభలయందు నింద్యములు. కొందరుకు హితములు మరికొందరి కహితములు. తక్కిడయొక్క పల్లెమలే వాని యుక్తా యుక్త విచక్షణను చేయనోపును. త్రాడుయొక్క ముల్లే వానిని నిర్ణయించుచుండును. నాయభిప్రాయములకు నొక యాకారము లేదు. నిజముగ నావియనదగు నభిప్రాయములే నాకు లేవు. ఒక రూపములేని జలము మొదలగు ద్రావకములు తామాశ్రయించు పాత్రలయొక్క రూపముల నేటులధరించుచుండునో, నిరాకారములగు నాయభిప్రాయములుకూడ నారీతి నే సందర్భానుసారముగ సమయోచిత రూపముల జెందుచుండును. నాయభిప్రాయముల కాకారము లేకుండనను వికారము కద్దు. నమ్మకములు మారునపు డట్టి నమ్మకములే యాధారముగ గల యభిప్రాయములు కూడ మారుచుండట లోకము నందచచ్చటచట కద్దు. నాయభిప్రాయముల మార్పులకు మాత్రము సమయసందర్భములే కారణములు. హిందువులు ప్రస్తుతమందు స్వరాజ్యమునకు, స్వపరిపాలనకు అర్హు లా కారామును విషయమున, హిందువుల సన్నిధానమున నేను జెప్పవలసి నప్పుడు అర్హులని నాయభిప్రాయము. దొరతనపు దొరల యెదుట నేను చెప్పనప్పుడు, అర్హులుకారని నాయభిప్రాయము. మిషను దొరల సన్నిధిని జెప్పనప్పుడు, కొందరి యెదుట నర్హులనియు, మరికొందరి యెదుట ననర్హులనియు, నాయభిప్రాయము. గత సంవత్సరమందు జరిగిన మూమండల సభయందు నేనధ్యక్షుడనై, ప్రారంభోపన్యాసమును జదివి నప్పుడు, హిందువులు స్వరాజ్యమున కర్హులు, ముమ్మాటికి నర్హులు అని నొక్కిగ్రహకాగ్రణింబ సభ్యుల కరణాళముల నందితిని. ఆ మరునాడు కలక్టరు దొరగారియొద్దకు కార్యముండి నేను చనినప్పుడు, నావ్యాసప్రసంగము దొరగా రెత్తిరి. వారేమియు నధికముగ జెప్పకమునుచే, హిందువులు స్వపరిపాలనకర్హులు కారనితమాపణపూర్వకముగా విన్నవించుకొంటిని. ఇకముందైనను, అనేక శతాబ్దములవరకు

ఆంధ్రదేశవార్తలు

(౧)

సంగీతసభ:—ఈనెల 5 తేదీన మైసూరులో సుప్రసిద్ధ గాన వికారదులగు బిడారం కృష్ణప్పగారు గుంటూరు టవును హైస్కూలు హాలులో సంగీతసభ గావించిరి. ఆనేకులు టిక్కెట్లు కొని వెళ్లిరి. అని గుంటూరునుండి మా విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు.

మంచాళ్ల అగ్రహారము:— మా సమాజమునకు 450 ఆంగ్ల ఆంధ్ర గ్రంథములు కలవు. కృష్ణాపత్రిక యున్న, ఆంగ్ల మాస పత్రికలైన వేదాంత కేసరి ప్రబుద్ధ భారతులు మా గ్రామవాస్తవ్యులగు శిష్ట మార్యనారాయణగారిచే ఉచితముగ నొసంగబడుచున్నవి. అని కోకాభ్యుత్తుడు సవరణ వ్రాయుచున్నాడు.

సాంత్వరి కారాధనము:—భీమవరం తాలూకా చోడవరం గ్రామంలో నళ నామ సం॥ర ఆశ్విజ బ 3౦ గురువారం సాయంత్రం 5 గంటలకు సనాతనపరిశుద్ధ వైదికధర్మోద్ధారకులగు శ్రీ బ్రహ్మశ్రీ దయానంద సరస్వతి స్వామిలవారి (38) వ సంవత్సరకోత్యవము జయప్రథముగా జరుపబడినది అని పె. బాపిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

మరణము:—ఈ నెల 8 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు తెల్లవారు స్కూరున 4 గంటలకు ఇచ్చట బి. యస్. రెయిల్వే ఎస్టేట్లో స్టేషన్లో నెలకు 38 రూప్యముల వేతనములో నున్న, అన్నారామారావు అను నొక మహారాట్ర బ్రాహ్మణుని ద్వితీయ వివాహభార్య, సుమారు పదునెనిమిదియేండ్ల వయసులోవుండగా యామె మూడుయేండ్ల పసికుమారుని విడనాడి ఇంటి చేరువలోనున్న యొక బావిలోపడి మృతి నొందెను. అని యొక విలేఖరుడు ఖరగ పూరునుండి వ్రాయుచున్నాడు.

కర్నూలు జిల్లా మండలసభవారి కొక విజ్ఞాపన:—కర్నూలు జిల్లా మండలసభ ఈనెల 11, 12 తేదీలను జరగవై యున్నది. కాన సదరు సభలో వికచత్వము కానట్టియు, అభ్యుత్తు లగునట్టియు విలేజి ఆఫీసర్లు, జీవనములు వృద్ధిని గురించియు, పారంపర్యహక్కులను తగ్గించ కూడదను హాంతును గురించియు, రిజిస్ట్రారుకొరత తక్కిన రిజిస్ట్రారుకొరతొపాలు వెట్టి, సభవారికి విలేజి ఆఫీసర్లయం దుండెను. దయను కనుపరచ ప్రార్థితులు. అని అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

44-వ వార్షిక గుర్వారాధనము:—శ్రీ సంగిరాజ లక్ష్మీ నారాయణ దీక్షితేంద్రులవారి నలుబది నాల్గవ గుర్వారాధన సోత్సవము గుంటూరు మండలమున నర్నారావుపేట యందు న 3-11-16 వ తేదీ యందు బ్రహ్మశ్రీ పులిసాక పూర్ణయ్య పంతులు వారి భవనమున జయప్రథముగ జరిగినది. సాయాహ్నమున దీక్షితచరిత్ర శ్రీ కోటి శ్రీరత్నకృష్ణాస్త్రిగారు రవస్యసింఛిరి. తదుపరి, శ్రీ కొప్పరపు సోదరకవులును, తచ్చిప్పయలును, నితర కవిశ్రేష్ఠులును ప్రతిపద రసభూయిష్టముగ కర్ణ పేయముగ గొన్ని పద్యముల నాశువుగ దీక్షిత జీవచరిత్రాంశములు గలయవి చదివిరి. ఈ కార్య నిర్వహణ దీక్షిత బ్రహ్మశ్రీ ఏలూరి నుండ్రారాయయ్యగారు వహించి బాగుగ జరిగించిరి. అని క. కోదండరామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

పహాస గ్రంథాలయము:—ఎల్లెట్లో మా గ్రామములో మేమున్న భాషాసేవకై, ఒక పుస్తకాలయమును నెలకొల్పి కొన్ని గ్రంథములను సంపాదించితిమి. పత్రికలలో ఆంధ్ర దినపత్రికను తెప్పించుచున్నాము. ఈ గ్రామములో గల వైశ్యులు, ధనవంతులు, తమ కర్తకాదాయమునుండి రివేణు పేజీ కొంత ద్రవ్యమును సేకరించుచున్నారు. గ్రామ ఆశేష జనులయొక్క శ్రేయోదాయకముగు విద్యావ్యాప్తికి దానిని శ్లెచ్చించక, తమతమ ఇచ్చానుసారముగ వివిధ విషయముల కింద వెచ్చించుచున్నారు. ఈవైకములో కొంతభాగము విద్యావ్యాప్తికిగాను వెచ్చించినచో అది పురోవృద్ధికి భావి ప్రపంచాదర్శకముగా నుండును. సుమారు ఏడాదికి 400 రూపాయలు ఆదాయపుపన్ను చెల్లించు ధనాధికులును, ఆభ్యాసకముగు సుమారు నాలువేల రూపాయలు పన్ను చెల్లించు సాధులును పోషించు మహానుభావులును గలరు. ఇట్టివా కి విద్యావ్యాప్తికి తోడ్పడినచో, తాలూకాబోధనాధికారుల కొంత సహాయము చేయుచునని నమ్మకము గలదు. శ్రీమంతులలో నే యీ కొరతను నివారించి దీక్షి కాములై, వర్ధిల్లుదురు గాక;—అని యొక గ్రామవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

రాజమండ్రి పురపాలకసంఘ జూబ్లీ:— రాజమండ్రి పురపాలకసంఘము 4-వ తారీఖున పురపాలకసంఘ వృష్టి పూర్తి సుహృత్సవము జయప్రథముగా పురపాలకోద్యోగవనమునందు జరిగినది. వన మంతయు సుచిత్రీతి నలంకరింపబడినది. మహోత్సవమునకుఁ బురమందలి పెద్దమనుష్యులందరునువచ్చిరి. కలెక్టరు, జడ్జి మున్నగువారు వచ్చిరి. పురపాలకసంఘ పాఠశాల లన్నియు నాటికోజున గౌరవాగ్ధము మాయబడి నవి. బడిబాలురకు మిఠాయి మున్నగు ఫలాహారముల బంచి వెట్టిరి. పట్టణమందలి బీదసాదలకు సంతృప్తిగ భోజనము బెట్టిరి. మా జడ్జిగారు బీదవారలకు వస్త్రముల నిచ్చిరి. ఎక్కడ జూచిన కలకలా రావమె. ఎక్కడ జూచిన నానందమె. బీద జనంబు తన పూర్వావస్థను మరచి సుఖముగ, ఆనందంబుగ గాలము గడపిరి. ఇసుకవైచిన రాలకుండ పురపాలకవనము నందు జనంబు గుమిగూడినది. కన్నుల వైభవమై, సంతోష జనకమై యుత్సవ మెప్పినది. 1857 వ సంవత్సరముందు రాజ మహేంద్రవరము మునిసిపాలిటి చేయబడినది. వై గ్రామముగారు ఈపురమునకు మొదటి నామినేటెడ్ చైర్మనును, 1886 వ ప్రాంతమున సభ్యులకు నాయకుని ఎన్నుకొనుటకు అధికార మయినది అని (మా విలేఖరి) వ్రాయుచున్నారు.

కమ్మవిద్యాధి మహాజన సభ:— ఇదివర కి పత్రిక యందు “కమ్మవిద్యాధి మహాజనసభ” ను గురించి వ్రాసియుంటినిగాని దానికి సోదరవిద్యాధి లెవ్వరును జవాబునిచ్చి తిగిన ప్రాతాహ్నము చేయక మానమునపించియున్నారు. విద్యాధి సభ కమ్మమహాజనసభతో బాటుజరుగునుగాని విద్యాధిలం దలు తిగిన ప్రదేశమందు ముందుగ సమావేశమయి కార్యక్ర మమును గురించి నాలోచింపవలసినవారై యున్నారు. దీనికి తగిన ప్రదేశము బందరు పట్టణము. అచ్చట విద్యాధిలుతదితర పోట్లుకన్న యెక్కువమంది గలరు. విద్యాధి మహాజన సభలు చాలచోట్ల జరుగుచున్న విషయము అందఱకు విదితమే. సభ జరుగుటకు పూర్వము కార్యక్రమము నాలోచించుట ముఖ్యమైన విషయము. దీనివిషయమై కమ్మ విద్యాధిలందఱు త్వరలో నాలోచించి సభను జరుగునటుల జేయుటకు బ్రయత్నము చేయవలసినవారై యున్నారు. బం దరు కమ్మవిద్యాధిలు దీనిసంగతిని గురించి త్వరలో నాలో చించి కార్యాలోచన సభవెంటనే బందరునందు జరుగునటుల నేర్పాటు చేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. విద్యాధి సభలు, సంఘాన్నత్యమునకు, దేశాన్నత్యమునకు, జాతీయోన్యత్యమునకు, సోపానములని వేటుగ వచింప నక్కఱలేదు. కమ్మవిద్యాధిలు దీనినిగురించి తగుప్రయత్నములు చేయగలం దులకు ప్రార్థించుచున్నాను. అనిపాలదగు సీతారామకాదరి గారు వ్రాయుచున్నారు.

జీవరక్షణ ప్రచారక నిధి:— ఈ సభా స్థాపనకు ముఖ్య కారకులగు శ్రీమత్ పనమహంస పరివ్రాజకాచార్యు లగు కై న మునులు దౌలతు. విజయజీ ధర్మ విజయజీ గాంగ్ల ప్రేరణచేత ఈ క్రింద కనబరచబడిన ప్రకారముగా వనూలైన మొత్తములను వందనములతో స్వీకరించడ మైవది. ఆరు చంద్ర పురుషోత్తమ దాసుగారు దాఖలా గుఱరతు రూ. ౧౦౦, మనియార నూరచంద్ర జీరామగారు దోలేఖాన 3౦, దలనుఖరామ దయాలజిగారు పూనా లక్ష్మరు ౧౨, నూర తనజి దయాలజిగారు లక్ష్మరు ౧౧, మియాచంద్ర కస్తూర చంద్రగారు తురఖేద ౧౧, జేరచంద్ర మియాచంద్రగారు ఆ వను ౧౧, మేఘరాజు వీరచంద్రగారు మారవాడు ౧౦, మనియారు పానాచంద్ర పురచంద్రగారు నేనారు ౧౧, దోం గర జీరాచంద్రగారు సాలాపూరు ౧౧, నూపచంద్ర పానా చంద్రగారు సాలాపూరు ౧౧, మగనలాలు గోతమదాసుగారు మైసానా ౧౧, కిలలాలు నిహాలు చంద్రగారు సికోలి ౧౧, హి రాచంద్ర జేవరదాసుగారు సికోలి ౧౧, అరుచచంద్ర పుజ్జరు దాసుగారు ఆవను ౧౧, మగనలాలు హేమచంద్రగారు సాలా పూరు 3, ఘటచంద్ర మూలచంద్రగారు దోలేఖాన ౨, గులాబచంద్ర జేవరదాసుగారు దోలేఖాన ౨, కేవచంద్ర మూలచంద్రగారు దోలేఖాన ౨, దోచంద్ర హిరాచంద్రగారు మైసానా ౨, గోతమలాలు మగనలాలుగారు పూనా లక్ష్మరు ౧, జేవచంద్ర తారాచంద్రగారు పూనా లక్ష్మరు ౧, మగన దాసు లక్ష్మభాయిగారు సాలాపూరు ౧.

సి. గోపాలనాయకర్, బేసిక్ ఫౌండ్రీ వద్రానులో 40 సంవత్సరములకు వై గా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీర్లు యుద్ధ యంత్రములను తయారుచేయువారు అయిరకొం పాండ్యు గాన మీ కేమి కావలయుననినను వీరికి తప్పక వ్రాసుడు. 557 వ్రాసుడు.

నర్సులు కానేరని గూడ నుడివెలిసి. దొంగగారు, ముసిముసి నగవును నగిరి. ఆచిరునవ్వుయొక్క యగ్ధ ఘేమో! మామండల న్యాయాధిపతి సంఘసంస్కర్తయైన నేనును సంఘసంస్కర్తనే. అతడు బ్రాహ్మణజ్యేషియైన, ప్రాచీనబ్రాహ్మణులు స్వార్థపరులు వారు నియమించిన సాంఘికకట్టుదిట్టముల మా లముననే భరతఖండము క్షీణదశను జెందెనను నదియే నాయభి ప్రాయ మగును. ఆయన వగ్దాశ్రమ భర్త పక్షపాలియైయైన, వర్ణధర్మములు సనాతనధర్మములు అనుల్లంఘనీయములు. వాని నతిక్రమించు పాతకులకు సద్గుతులు లేవనునదియే నా యభి ప్రాయ మగును. మండల న్యాయాధిపతి నూర్పుడు నేను నూ ర్వావర్తమును ప్రొద్దుతిరుగు పువ్వువలె ఆత డేవై పొరగునో నేనుగూడ నావై పొరగుచుండును. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రవిష యమున కృష్ణగుంటూరు మండలములలో గొప్పయుద్వేగుము ప్రారంభ మైనది. ఆమహోద్వేగుము నాకొక గొప్పసంకటముగ నున్నది. ప్రత్యేకరాష్ట్రమునుగూర్చి సాంత్ముగనా కేమభిప్రాయమును లేదు. కాని, తమిళదేశములోను, ఆంధ్రదేశములోను నాకు మిత్రులు గలరు. ఓడ్రులలో గూడ నాకు స్నేహితులు గలరు. నా కుమారు డాంధ్రరాష్ట్రోద్వేగుము పట్ల నత్యంతో తాహము కలవాడు. నాయల్లు డాయుద్వేగుమును ద్వేషించును. నాప్రాణ సఖుడు రాష్ట్రవిషయమున నుదాసీనుడు. మామండల న్యాయాధిపతి తన మనంబును వెల్లడిజేయడు. ఈ సంఘమునను స్వలాభ మెటులండునో నేనెరుగ బాలకు న్నాను. నాకేమియు పాలుబోకున్నది. కాని, తమిళుల మధ్యను ఆంధ్రరాష్ట్రోద్వేగుము సరిగాదనియు, కృష్ణా గుంటూరు మండలవాసుల మధ్యను ఆయుద్వేగుము క్లాగునీయమని యును ఘనస్పృహగ జెప్పవచ్చును. తక్కినచోట్లను కొంచె ము నిదానించి నాయభిప్రాయమును వెల్లడిజేయుచుండును. అతరుపడుట కవసరము లేదు.

నేను న్యాయవాది పట్టాను బొంది యిరవదియైదు వత్సరము లాయెను. సీంపల్సరమునకు ముప్పది గరినెల ధాన్యము రాబడిగల దానయినానామ భూమి లను సంపాదించితిని. నా కుటుంబమునకు చాలునంత జీవనోపాధిని కల్పించితిని. ఆ విషయమున నాకంత చింత లేదు. నా సోద్రులో నెంత స్వల్పభాగ మైననుగూడ ధర్మాగ్రము వినియోగింపబడవలెనని నేను మరణ. కానమును వ్రాయ నిశ్చయించలేదు. అట్టి పెరి పోకలను పోదలప్పుకొనలేదు. కాని నా మనస్సున నొక కోరిక మాత్రము పుట్టి యీ సరికిని కొనసాగక నిల్చియున్నది. దొర తనమువారు సంపత్నీయునకు చెండుసార్లు బిరుదులను తిగినవారికి పంచుచుండురు. దేశభక్తులతోగూడి యట్టి బిరుదులకు విలువలేదని నేను గూడ బిగ్గరగ కేకలు వేయుచున్నను, దొరతనమువారికి మాత్రము నాకు తగిన బిరుదు నొసంగదగునని వేకుచు ప్రతి సంవత్సరమున చెండాసిసార్లు విజ్ఞాపనాపత్రము లను పంపుచున్నాను. ఇదివరకు ఫలించలేదు. ఏదైన నొక ధర్మకార్యమునకు తగుమాత్రము చందా ధన మొసంగిన, నాను. నోరక మీడిరనేమో! రావుబహద్దరు బిరుదులు విస్తారముగా వెడలబడుచున్నవి. దివానుబహద్దరు బిరుదుమాత్రము నాకు దొరికిన నేను ధన్యుడను. చందాధన మిచ్చినను బిరుదుమాత్రము లధించనప్పడేమిజేయుదును? అట్టివృష్టాంతరములకూడ వెక్కులు గలవు. ఇప్పుడు జరుగుచున్న ఘోరసంగ్రామము ముగిసిన పిమ్మట దొరతనమువారు బిరుదులను ప్రసక్తురొందెదరని హాదక గలదు. ఇప్పుటినుండి ప్రయత్నము జేసెదను. “దివానుబహద్దరు భీమారావు పంతులుగారు” అని యొక్క గోపననైన ను జనులు నాపేరును వాడిన గాలును. నేను రృపుడ నగుదును. సంతృప్తాంతరంగమును జెందెదను.

నా స్నేహితులు వైతము, డాబు వేషములను చేయక తమరెను నిజస్వరూపములను కనపరచుచుండిన బాగుగ నుండును. ఆంగనప్రమును నిడివిగ తమ భుజములపై నిడికాని, మెడ చుట్టు నొక చుట్టుజుట్టి తాము గోపాలకృష్ణ గోఖలేల మనియును, చెండు చుట్టులను జుట్టి బాల గంగాధరతెలికుల మనియు, మూడింటినిజుట్టి లాలా లజపతిరాయల మనియు, తాము భ్రమించి, యితరుల భ్రమింప జేయుచు, ప్రవర్తించుచుండుట వలన ప్రయోజన మేమి? దేశభక్తుల వేషములవేసిన దేశభక్తులగుదురా? వై వేషములను విప్పిననేనెరుగుదు నా స్నేహితులందరును, నావలనే స్వయంకళ రావులే.

నిజము! నిజము!! నిజము!!!
Approved by Text Book Committee
కథలపుస్తకములు:—(1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కామల్య వెల రు. 0-4-0 దేశాలోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టానికమాత్రులు 48 కి రు. 1-0-0.
523 “విద్యాధి”, 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.
నిజము!!!

కృష్ణ వ ర ద లు

ప్రజల ఇబ్బందులు

వారు చెప్పు జాలిపుట్టించు సంగతులు

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి.)

లేవేంద్రపాడు సాహాయ్యక శిబిరము, నవంబరు 5:-

దినములు గడచినకొలదిని ప్రజల ఇబ్బందులు హెచ్చుచున్నవి; సేవక బృందమునకును ప్రతిబంధకము లధికమగుచున్నవి. ప్రజలు తమ కష్టముల నెట్లు సరిపెట్టుకొనుచున్నారో నేను చెప్పజాలకున్నాను గాని సేవబృందము మాత్రము తమ ఇబ్బందుల నినుమించును పాటించుట లేదు. సేవకా బృందమునకును, నాకును సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్న బెజవాడయందలి రామమోహన పుస్తక భాండార కార్యనిర్వాహకులకు నా కృతజ్ఞతా వందనము లర్పించుచున్నాను. వరద బాధితులకు సాహాయ్యముచేయు తలంపు వారియం దుద్బవించినదని వ్రాయవలసి యున్నప్పుడు మాయద్యుచునునట్లు వారెట్టి ప్రోత్సాహము చేయుచున్నది వ్యక్తముగాకమానదు. కృష్ణతీర్థిపోవుచున్నదను సంగతిని నిన్ననే వ్రాసియుంటిని. నేటి యుదయమునకును కృష్ణ తగ్గినను అప్పటినుండి తిరిగి హెచ్చుచున్నందున కెంతయు చింతింపవలసి యున్నది. నేటియుదయమున తిరిగి రెండవ గుళములనీరు హెచ్చినది. ఆ పిడుగునంటి వాడ నేనుదయమునకు సీతా వగరము నందలి మా శిబిరము చేరకమునుపే చెవినిపడినది. కాలువలకు లెక్కలేనన్ని గండ్లుపడినవి. పొలములన్నియు నీటితో మురిగి పోవుచున్నవి. దీనికితోడు కాలువలందు నీరున్న యెడల పంటలకు విశేషనష్టము కలుగునని ఇంజనీరింగు వారు యేటిలాకును పూర్తిగ వినించిరి. కాలువ మొగయందు అడుగునైనను లేదు. నీటియందు పడన లేలుటకైనను నీలు లేదు. మా యజమాన్యశిల్పి చింతిలి సామానులను పట్టుకొని పడుచులేదును సీతావగరమునకు మైలుదూరమునందు గల తాడేపల్లి వెళ్లితిమి. అక్కడ నొకసాహుకారువద్ద నిన్ననే బియ్యపు బస్తాలను బేరముపుచ్చుకొని యుంటిమి. తాడేపల్లి వద్దనే పడనను సిద్ధముచేసితిమి. సామానులను పట్టించుకొని పడనవద్దకు వచ్చుట కాలోచించుచుండగ అరగంటలో పది దుమ్ములు వర్షించి గ్రామములో గజమెత్తున నీరు ప్రవహించినది. అట్టిస్థితియందు కూలీలను గంటలకొలది బ్రతిమాలుకొని రెట్టింపుకూలినిచ్చి నాలుగుగంటలు నడిచి రెండున్నరగంటలకు పడనను సమీపించి లేవేంద్రపాడునకు బయలుదేరితిమి. దారిలో పడనతగులుచు వచ్చినప్పుడు దిగి త్రోసికొనుచు యెట్లాటో రిక్త గంటలకు గమ్యస్థానమును చేరితిమి. మూడవ తేది రాత్రి పడనవార బయలుదేరినప్పుడు సేవబృందము కాలువ గురిపడునందున్న సుత్రమునకు శిబిరము నేర్పరచుకొనిరి. మా శిబిరమునకు 5, 6 మైలుల దూరమునకు వూరక్కి, గుండి మెడ, చిర్రాపూరు, రామచంద్రపురము, సామవాలెను, వీళ్లు పాలెను, గొడవర్రు, పెదకొండూరు మున్నగు గ్రామములున్నవి. అక్కడ విశేష సాహాయ్యము చేయవలసి యున్నది. విశేష సాహాయ్యమున కెదురుగానుచున్న గ్రామములలో నూరక్కి, చిర్రాపూరులముఖ్యముగ నుదహరింపవలసి యున్నవి. నూరక్కి గ్రామము ద్వాదశవర్షక్షామము పట్టినను, ప్రజలకు బాధలేకుండ యుండవలసియున్నను, అదేమి కర్మమో గాని మూడుసంవత్సరములనుండి ప్రతివారను పొట్ట గడియక చిక్కులుపడుచున్నారని తెలియుచున్నది. 2-వ తేది యుదయము చిర్రాపూరునం దొక గొల్లవాడు 5, 6 వందల గొర్రెలను మేపుకొనుచుండెను. వరదవచ్చి ముంచివేయుచున్నదను వార్త నాతడునిని, కాలువగట్టుచేరి మందనుకాపాడుకొను తలంపుతో కాలువవైపునకు వెళ్లుచుండగ మృగపుష్కమునందు నీరు వచ్చి గొర్రెలలో చాలభాగము కొట్టుకొనిపోయినవి. 50, 60 గొర్రెలతో మాత్రము గొల్లవాడు గట్టుచేరుకొనెనట. నిన్న ఉదయము మొదలు సాయంకాలమునకు సేవకబృందము చేసిన పనిని నిన్నును పివించియే యున్నాను. నేను తాడేపల్లిలో కొని పట్టుకొని వెళ్లిన బియ్యపు బస్తాలను రనవగములను, లేవేంద్రపాడు చేరునప్పటికి ప్రాంతకళాకారులచే ప్రాంతకాలమునకప్పుడు సేవబృందము మధ్యాహ్నము విశేష సాహాయ్యము చేయలేక పోయినది. అయినను ఈ సేమచేయక బస్తాలు చేరిన వెంటనే

గ్రామములోని నిరుపేదలను పిలిపించి బియ్యమును పంచివెట్టితిమి. లేపు ప్రాంతకాలముననే బయలుదేరి సేవకులు తలయొక ఊరున వెళ్లి సాహాయ్యము చేయగలరు. మా కెంత యుత్సాహమున్నను, ఎంతధనమున్నను ఎందరు సేవకులున్నను, సామానుల గమనా గమనములకు విశేష ప్రతిబంధక మేర్పడుట వలన ఒక గంటలో చేయగలిగిన పనికి ఒకరోజుకూడ పట్టుచున్నది. నేను తిరిగి 7 గంటలకు బయలుదేరి పెదవడ్లపూడి ప్రేషనుకు వచ్చితిని. లేవేంద్రపాడునుండి ప్రేషనుకు వచ్చుదారిలో మేము పడిన యవస్థను మితిమీరలులేవు. మేము నడవ వలసి నది హైలుమారుమైనను మోకాలులోకు ఊబియందు నడవ వలసి వచ్చినది. మాబట్టి లన్నియు బురుదతో నిండిపోయినవి. లేవేంద్రపాడునుండి పెదవడ్లపూడి మాతోవచ్చిన పుచ్చా సీతా గారు శర్మగారు తెలిపిన తమ గ్రామ స్థితిగతులు హృదయును ధేదించుచున్నవి. ఆ గ్రామపు స్థితిగతులను తెలిసి కొనిన యెడల పాతకుల కాప్రాంత మందలి యవస్థ వ్యక్తము కా గలదు.

వారు తెలియజేసిన సంగతుల నివట చేర్చాను చున్నాను:- మాది పెదకొండూరు గ్రామము. మా గ్రామము ఆనకట్టనకు దిగువభాగమునందు వుడివైపున కృష్ణవంశనకు పదిమైలుల దూరమునందు కలదు. మా గ్రామము కృష్ణకును కరకట్టకును మధ్య నదీగర్భమునందున్నది. మాకు సమీపమునందనగ 20 మైలుల దూరమునందు నదీగర్భమునందు వెల్లటూరు పెదపులి వర్రు గ్రామములు కలవు. కడపట నుదహరించిన రెండ్రు గ్రామములకు చుట్టును, వలయాకారముగ కట్ట నేయబడియున్నది. కాని మాకట్టి అద్భుతములేక పోవుటచే నదియందలి నీరంతయు గ్రామమునకు నిరాటంకముగ ప్రవహించినది. అక్టోబరు 21 వ తేది యుదయమున నదికి కొద్దిగ నీరు తగిలి మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు మా గ్రామము జలమయమగుటకు ప్రారంభ మయ్యెను. నవంబరు 1 వ తేది రాత్రికి మెరకమున్న ఒకటిరెండు ఇండ్లుతప్ప గ్రామములోని ఇండ్లన్నియు నీటియందు తేలియాడుచుండెను. మా గ్రామమునందు నూరు ఇండ్లుగలవు. వానిలో 11 గమనవరకును కూలిపోయినవి. తక్కినవానిలో మూడువంతుల ఇండ్లు మునిగిపోయినవి. ఇండ్లు మునిగి పోయినవారును ఇండ్లు పడిపోయినవారును ఉన్నత ప్రదేశములందు చేరి ప్రాణములను రక్షించుకొనిరి. మాలపల్లె గ్రామమునకు తూర్పుభాగమునందు కరకట్టకు మొదలకలదు. మాలపల్లెకు నీరు ట ప్రారంభము కాగానే అక్కడి వారందరు, ఇండ్లను వ. పశువులను తోలుకొని, కరకట్ట మీదకు వచ్చి చేరుకొనిరి. వైవానుగమువలన మా ప్రాంతము నందు జననష్టము కలిగియుండలేదు. తిండిలేక కొన్ని పశువులు మాత్రము మరణించినవి. గ్రామములోని జనులందు మూడువంతులు కూలి నాలివలన జీవనము చేయుదురు. వారందరును రెండు దినములు శుష్కౌప వాసములను చేసిరి. మా ప్రాంతమునందు ప్రభువంటి వర్షాధిక్యముచే పోయినది. రయతు లెట్లో కష్టపడి తరువాతను మిక్కిలి (మధ్యపంట) నాటుకొనగ అవి బ్రదికి, పెరుగు సమయమునకు ప్రభువంటి పంటవలెనే వర్షములు పట్టుకొని పాడగుచుండగ, నంతలో వరదవచ్చి తుడిచిపెట్టుకొని పోయినది. వైరు పంటను చిత్త కాచై మొదలు చల్లుదురు. అట్టిది నేటి రాత్రి నిశాఖ కాచై ప్రవేశించుటవలనను, నీరింకను తీసి, పదును కాకపోవుట వలనను, ఆ పంటను వేయటమున అదను మించిపోయినది. ముందు మా ప్రాంతమందలి ప్రజల స్థితిగతు లెట్లుండునో నిర్ణయింపజాలను. మనుజు లెట్లు కాలక్షేపము చేసినను పశువుల విషయమై దారి తెన్ను కానవచ్చుట లేదు. కావున ప్రభుత్వాధికారులు మా దినావస్థను గమనించి తగిన విధమున సాహాయ్యము చేయ ప్రార్థితులు.

నిన్ను ఇధరారుపట్టణమునకు వెళ్లి సేవకబృందములో కొందరు కక్కడ నేయుండి, కొందరు మాత్రము రాత్రి ఒంటి గంటకు తిరిగవచ్చిరి. వారు తెలియజేసిన సంగతులు క్రింద

(వకటిరములు:- మల్లె, కొండయ్య, గంపా గంగాధరరావు, బోడి గురునాథముగార్లు అయిదు దినముల క్రిందట ప్రజలకు భోజనము పెట్టించి వెళ్లి పోయిరి. అప్పటినుండి మేము వెన్న వరకును, గ్రామవాసులు పస్తు పరుండియుండిరి. ఎత్తైన ప్రదేశములందు ఇండ్లుగల సంపన్నులు ఊరియందేయున్నారతదితరులందరును నేయుండినవరకును, గ్రామము వదలి వెళ్లి కొండలమీదకును, గుట్టలమీదకును చేరుకొని, ఆకు ఆలము తిని ప్రాణములను నిలుపుకొనుచు వచ్చిరి. పసిపిల్లలను గుడ్డలలో చుట్టుకొని, ఒడియందుంచుకొని స్త్రీలు కాపాడిరి. మేము మకాముచేసిన ప్రదేశమునకును, వారికిని, మధ్యను రెండు ఘాంతుల దూరముకలదు. అక్కడ, కొమ్మ లోతు నీరు నిలువయుండెను. మమ్ముచూడగనే వారికి ప్రాణములు లేచినచ్చి మావద్దకు పరుగుపరుగునవచ్చిపడిరి. వారి దుస్థితిని వారి వదనములే చెప్పక చెప్పుచున్నవి. ఒకరియందును ప్రాణము లేదు. కండ్లు గుంటలుపడినవి. శరీరములు కృశించినవి. గట్టిగ మాటయెనున వచ్చియుండలేదు. వారికి బియ్యమును పంచివెట్టితిమి. దానితో మా కార్యభారము తీరి యుండలేదు. ఇంకను జూపూడి, త్రిలోచనపురము, తేతనకొండ, కొటికలపూడి, దామలూరు, మున్నగు గ్రామములకు సాహాయ్యము చేయవలసి యున్నది. అక్కడ సుమారుపది నేలమంది నీటియందే కాపురము చేయుచున్నారు. కావున వారికి సేకుసాహాయ్యము నిమిత్తము తిరిగి సేవకులు బయలుదేరి వెళ్లిరి. వారి యుదంతమును లేపు పంపుము.

నిన్ను నేంకటపాలెమువైపునకు వెళ్లిన సేవకులు నేడు తిరిగి వచ్చిరో లేదో నాకింకను వర్తమానము వచ్చి యుండలేదు.

బెజవాడయందు ఇంటింటికిని తిరిగి స్త్రీలుకూడ సాము వసూలుచేయుచు, ఆంధ్రనాథులులు కాదర్శ ప్రాయులగుచున్నారు. బెజవాడ స్త్రీల సేవావ్రతమును ఆంధ్ర స్త్రీలు తమ లక్ష్యమునం దుంచుకొని పనిచేయ ప్రార్థితులు.

మన్నవ గ్రామం

మన్నవ గ్రామం, నవంబరు 4:- గుంటూరు జిల్లా యందు మన్నవ గ్రామము కొమ్మనూరు కెనాళునకు తూర్పున నా మైలుదూరములో నున్నది. ఈ గ్రామముయొక్క దుర్భిప్త మేమోగాని కొర్రెవర్త మురుగుకాల్వయను పెద్దకాల్వయొక్క యీ గ్రామము నంటి ప్రవహించ వలసినట్లు పూర్వపు ట్టికార వర్గమువలన సంకల్పింప బడినది. అందు దక్షిణపుకట్టనంటి గ్రామమును ఉత్తరపుకట్టనంటి మాలపల్లెయను నుండుటవలన ఈ గ్రామముపడెడి యాలిభాగమువ్రాయుట కలవిగాకున్నవి. పడమరనున్న కొండ పీఠికొండలమీద వర్షించెడి జలమును సయితము సముద్రమునకు చేర్చవలసిన భారము ఈ కెనాళువచే అయినట్లు కనుపడుటవలన రమారమి ముప్పది నడకపుమైళ్ళ వైకాల్వము గల ప్రదేశమందలి వాగులయొక్కయు, తెగిన చెరువులయొక్కయు, ప్రవాహమును సయిత మీ కాలువయే భరించవలసి యుండును. శిరసునందలి రణమువలె నున్న ఈ కాలువ అనేక సంవత్సరములు తెగి యిండ్లనుగూల్చి వైరును రిమిషకోకు లాయఖుగా చేయుటవలన రయితులు దారిద్ర్య కంకణము విధిగా భరించవలసినవారైరి. ఇది యిట్లుండగా ఈ మధ్య వైతా ప్రాజప్తను ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వము వారు ద్వేషించి యీ కాలువ కదివరకున్న తూములుగాక పడు నొకండు విశాలమైన తూములనుగూడ కట్టించినారు; గాని యే కారణముచేతనో ప్రాజప్త పనులన్నియు నిల్చిపోయినారు. ప్రాజప్త ఏర్పడినయెడల మధ్య మధ్య అనేక పంటకాలువలు ఏర్పడుటవలన నీరు క్రమేణ రావలసి వచ్చెడిదీ కాని ఇట్లు ఒక పర్యాయమే ముంపజాలదని యూహింపవలసి యున్నది. తూము లున్నంత వేడెల్లన వై నను కాలువ లేకుండుటవలన మొన్న దీపావళివాడు తురిసిన వర్షమునకు ఈ కాలువ తెగి వెక్కుతావుల విశాలమైన గండ్లుపడి మా గ్రామములో అనే కులయిండ్లను గూల్చి పయియును ముంచివేసినది. మాలపల్లెలోను గ్రామములోను చాలామంది లేచిపోయి మెరక గ్రామములకు చేరి ప్రాణములను దక్కించుకొనుచున్నారు. శ్రీక లెక్కరు దొర వారికి తంలిసమాచార మంపబడినది. నిన్నటిదినము మాడిపూర్ణి తహసీలుదారు వారు మా వీధులలోనికి పిన్నీ సుమీద వచ్చి మిమ్మును యింతమాత్రమయిన చూతునను నమ్మకము లేదని చెప్పియున్నారు. పిల్లలను తల్లులను, తల్లులను పోషకులను, ఈ ప్రమాదమునుండి యెట్లు పోషించు కొనెద వునడి యార్థ్యములు మిమ్ముముట్టిన వనుట అనుభవైక వేద్యము. మొన్న దసరానాడు ప్రవేశపర్యాయమునందినట్టియు, కొత్తదైనట్టియు మా గ్రామ పతనమందెరము సయితము నిర్మూలమై పోయినది. ఈ కాలువ ప్రమాదమువల్లనే వల్లభరావుపాల్గొ ఇటికంపాడు మొదలగు గ్రామములను ఇండ్లను వైరులను గోల్పోవుచున్నవి. కాబట్టి మునుకుదురువరకు ఈ కాల్వ రెండు కట్టలను దట్టముగా నేయించి స్థానికాధోగిలు మా దురదృష్ట తీర్చెదరని నేకుచున్నాము:- అని మన్నవ నర సింహముగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆకు వీడు.

ఈ సంవత్సరం జూలై 1 తేదీ లగాయతు ఇంత వరకు అతివర్షములయి కయికలూరు తాలూకా యిలాకా కర్ణాపురం, చిమిల్లిపాడు, నందమిల్లిపాడు, కొట్టాడ, జంగం పాడు, ఆలపాడు, పెంచెలమర్రుతిప్ప, కొల్లేటికోట, గోక న్నపురం, లక్ష్మీపురం, శృంగారపుతోట, పండిరపల్లిగూడెం, పల్లివాడ, గోనిపాడు, సింగాపురం, భుజములపల్లెం, చటా కాయ, కైకలూరు, చింతపాడు, పెదయాగనమిల్లి. చినయా గనమిల్లి, ప్రతికోడులంక, కోమట్లంక, వైడిచింతపాడు, గుమ్మళ్ళపాడు మొదలగు గ్రామాదులు అక్టోబరు 27 తారీఖున రాత్రి 12 ఘంటలు లగాయతు ది 28 తేదీ సాయంకాలమువరకు కురిసిన అతివర్షమువల్లను తుపానువల్లను కొల్లేటిగ్రామాదులు, యావత్తు మునిగిపోయి ఇల్లుపడిపోయి, జననష్టము, పశువులనష్టము, కూడ ఎక్కువగా కలిగినది. 1824 ఫసలిలో కురిసిన వర్షమువల్ల సగం నష్టమయినది. అప్పుడు మహారాజరాజశ్రీ శ్రీ గవర్న మెంటువారు కొంత భాగం రిమిషన్ ఇచ్చిరి. సాలుగు జస్టాస్సు 1825 ఫసలిలో కైకలూరు తాలూకాకు క్షి ముప్పాతిక నష్టము కల్గినది. అప్పుడు మహారాజరాజశ్రీ శ్రీగవర్న మెంటువారు మహారు కైకలూరు తాలూకాకు నలుబదియైదు వేల రూపాయలు, రిమిషన్ ఇచ్చియున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఈ తాలూకా అంతనష్టము అయినది. ఏ తాలూకాకు ఇంతనష్టం ఉండలేదు. ఇచ్చట గ్రామాదులలో నున్న రహితులు కొన్ని కొన్ని గ్రామాదులవారు తమతమ గ్రామాదులు పదిలిపెట్టి భీమవరం తాలూకా గ్రామాదులకును కైకలూరు తాలూకా గ్రామాదులలో మెరక గ్రామాదులకును వెళ్లి యున్నారు. భీమవరం తాలూకాలో ఈ సంవత్సరం కురిసిన అతివర్షమువల్ల అకువీడు, మాదివాడ, ధర్మాపురము అగ్రహారము, కొత్తచెర్వు, కోళ్లపర్రు, గుమ్మలూరు, తరటాప, చిన్నకావరము, పెదకావరము, క్రొవ్విడి, భావాయపాలెం, చానమిల్లి, అడవికోలన, సిండ్రికోలన, గోపవరము పత్తేపురము, తోకలపల్లి, ఆముదాలపల్లి, బయనేపల్లి, కలిగిట్ల, ఆరేడు, కోలమూరు, సరిపెల్లగణపవరము, మొదలగు గ్రామాదులలో కొన్ని గ్రామాదులు సగము నష్టమును కొన్ని గ్రామాదులు పూరానష్టమును కొన్ని గ్రామాదులు ముప్పాతికనష్టమును అయినవి. గుడివాడతాలూకాలో కొన్ని గ్రామాదులు పూరానష్టము కావచ్చును. కొన్ని గ్రామాదులు సగం నష్టముకావచ్చును, ఇట్టిస్థితిలో నున్నట్లు నాకు తోచుచున్నది. ఏలూరు తాలూకాలో కొన్ని గ్రామాదులు, అనగా, కొల్లేటికి చేరియున్న గ్రామాదులు పూర్తిగా నష్టమయినవి. కొన్ని గ్రామాదులు, సగం నష్టమయినవి, కొల్లేటి గ్రామాదులు ఇంతనష్టము కావడమేమనగా, బెజవాడలగాయతు, తాడేపల్లి గూడెంవరకు తమ్మిలేరు, రామేరు, బుడమేరు, అక్కిలేరు, భీమవరం తాలూకాయలకా, కావరం కిదవయరు మొదలగు, నదులు, కొల్లేటిలో ప్రవహించుటవల్ల, కొల్లేటినుంచి ఉప్పుయోటి సముద్రముకు వెళ్లే మార్గము సరిలే నందున ఈ తాలూకాల ప్రజలకు ఇట్టి నష్టము కల్గుచున్నది. కాబట్టి మన ప్రభుత్వమువారు కొట్టాడలగాయతు, కొండంగి వరకు ఇప్పుడున్న పుప్పులేరుకంటే పగ్గాంగు వెడల్పు చేయించినయెడల ముఖ్యముగా కైకలూరు, ఏలూరు గుడివాడ తాలూకాలకు, ఇంత గొప్పనష్టము సంభవించదు. ఈ పుప్పులేరు కొట్టాడలగాయతు, కొండంగివరకు పుమారు 10 మైళ్లుండవచ్చును. కైకలూరు తాలూకా యిలాకా కర్ణాపురం, చిమిల్లిపాడు, నందమిల్లిపాడు, ఈ గ్రామాదులకు గోదావరి నీటిసప్తయి అవుతుందనిగాని, కృష్ణా డెల్టానీరు ఎన్నడును సప్తయికాలేదు. ఈ గ్రామాదులు ప్రతిసంవత్సరం మునిగిపోయ్యే గ్రామాదులని, మన దొరతనమువారికి తెలిసి యున్నది.

కనుక ప్రతి సంవత్సరం రెండవపంట అనగా, దాల్చాకు, ఏప్రియల్ నెలఖరువరకు నీరు సప్తయిచేసినయెడల, రెండవపంట సాగుచేసికొని దానికలన జీవనాధారము చేసికొని ఉండగలరు. కాబట్టి నదుల ప్రకారం 2 వ పంటకు ప్రతిసంవత్సరము నీరు ఇప్పించుటకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము అని క్రొవ్విడి అబ్దుల్ హమీదు సాహెబ్ గారి వ్రాయుచున్నారు.

కూర కాయల, పువ్వుల విత్తులు.
పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంవరి, రోజుమొదలగు మొక్కలు మా కర్షణ దొరకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును.
యం. ఓబళ్ళపేట అంబుబ్రహ్మయ్య.
588 బసవనగడి, బెంగుళూరు సిటీ.

స్థానిక వార్తలు

(0)
జరుగబోవు సంగతులు.
నవంబరు 17 కుక్రవారము
జలతారు వస్తుప్రదర్శనము.
నవంబరు 21 మంగళవారము.
చె. శాసనసభా సమావేశము. ఉద 11 గం
నవంబరు 23 గురువారము
మ. వి. కాన్వోకేషను సా. 4½ గం.

విద్యార్థిసంఘము:—నేటిదినమున జరుగవలయు సమావేశము ముసురు మేఘావరణ మొదలగు ఇబ్బందులచే జరుగనేరదు. ఏదినమున జరుపబడునదియు ముందు తెలియ జేయబడును.

ఉద్యోగ సమాచారములు:—మెడికల్ సర్టిఫికేటును గోరకుండనే డైరెక్టరు ఆఫ్ అగ్రికల్చరు, జి. ఎ. డి. పూఆర్టుగారికి ఆరుమాసముల ప్రివిలేజి ఫర్మ్ సెలవు లీయబడినది. డి. టిచాడ్విక్కుగారు వారివద్ద చాన్స్ పుచ్చుకొనిన వెంటనే వారు సెలవు తీసికొనెదరు.

మోహరము పండుగ:—నేటిదినము మహాదేయలకు త్రవ పండుగదిన మగుటచే వారందఱును ట్రిప్లికేను నందలి పెద్ద మసీదునకు 11 గంటలకు ప్రార్థనల జేయుటకు బోయిరి. ఆంతరంగిక కార్యదర్శి దివానుగారలతో గలసి ఆర్కాటు యువరాజుగారచటికి విచ్చేసిరి. బ్రిటిషు విజయముకొఱకు గూడ ప్రార్థనలు జేయబడినవి.

ఆంధ్రసంఘము:—ఈ నెల 9-వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు గోల్లే మండలములో (భారతీయ యువజనమండలము, ఆస్మియను విధిలో) నొక సభ జరుగును. జి. ఎస్. ఆరండేలుగారు “దేశభక్తి”ని గూర్చి ఉపన్యసింపెదరు. గౌ. లగు రాయబహద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వర శర్మగారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

జట్కాబండి ప్రమాదము:—నై జాము దొర తనమువారి అసిస్టెంటు ఇంజనీయరు జి. హెఫరునను గారు మొన్నటి ఉదయ మొక జట్కాబండిలో బోవుచుండగా పదిగంటలప్పుడొక మోటారుబండినిజూచి గుడ్డుము బెదరెను. ప్రమాదమురానున్నదని గ్రహించి హెఫరుననుగారు బండిలో నుండిగెలిపిపోయిరి. బండివాని కేమియు దెబ్బ తగలలేదు ఇంజనీయరుగారి చేతికిమాత్రము దెబ్బతగిలినది. రాయపేట అసుపత్రిలో వెంటనేతగిన ఉపచారముచేయబడినది. ఇందలియు మదరాసు టైముస్పత్రికా కార్యాలయసమీపమున జరిగినది.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)
మదరాసు హైకోర్టు.
నాల్గవ క్రిమినలు విచారణలు.
నవంబరు 6 సోమవారము.

పోస్టరీకేసు:—మొదట కన్నా మహ్యుడు కాసీ ము అను వాని కేసు విచారించబడెను. ముద్దాయి 16 ఏండ్లకుట్టవాడు. వీనివై మూడు నేరములు స్థాపింపబడినవి. ముద్దాయి నేరముల నొప్పుకొనెను. (1) క్రిందటి సంవత్సరము నవంబరు 30వ తేదీన పి. వి. హుస్సేను మహ్యుడుగారి యనుమతిలేకయే వారిపేర వచ్చిన రూ 25 ల మనియార్డరును తన కిచ్చి వేయు నటుల ఒక దస్తావేజుమీద వారి దొంగసంతకము చేసెను. (2) మాసిలామణిముదలి అను పోస్టు జవానునకు అచ్చటనే తాను మహ్యుడమహస్సేననిచెప్పి మోసగించెను. (3) తానే హుస్సేనని చెప్పి మోసముచే నమ్మించి వానివద్ద రూ 25 లను తీసికొనెను. వాని తరఫన వచ్చిన న్యాయవాది, ముద్దాయి చిన్న కుట్టవాడనియు, ఇదియే ప్రథమ తప్పిదమనియు, వానిని పట్టుకొనుటలో వాని తండ్రి పోలీసువారి కెక్కుడు సహాయము చేసెననియు చెప్పెను. న్యాయమూర్తి దయకలచివానికి ఆరు మాసముల కఠినశిక్షను 500 ల జరిమానాయాను, జైలువా ఈయనపుడిని మరెవ్వని మోసముల కఠినశిక్షయు విధించెను.

మరియొక పోస్టరీకేసు:—రెండవకేసులో జానుకీటరను నతడు ఆగష్టు 10 వ తేదీన ఒక తప్పుదస్తావేజును సృష్టించి దానివై యతిరాజులునాయుడుగారి దొంగసంతకముచేసెను. మరియు ఆదొంగకాగితముల పాపయ్యశెట్టిగారి వద్దకు తీసికొనిపోయి వారిని మోసగించి రూ 81 లు విలువగల సొమ్మును తప్పురించెను. రెండవముద్దాయి మునుస్వామి వానితో కుట్రలో గలసికటుల సాక్ష్యము లేకుండుటచే నతడు విడువబడినది. మొదటి ముద్దాయి తన నేరము నొప్పుకొనియెను. న్యాయమూర్తి ఒకొక్క నేరమునకు 18సి మాసముల కఠినశిక్ష విధించెను.

వేంకటరావు అయ్యరు:—ఇతడు నెప్టంబరు 16 వ తేదీన అఖిలానంద మ్యాథుగారి యింటిలో నాలుగునగలను నగలపెట్టెను మొత్తమునై రూ 180 ల విలువగల వస్తువుల దొంగిలించెను. ముద్దాయి ఇదివరలో మూడు నేరముల చేసి యున్నటు లొప్పుకొనియెను. న్యాయమూర్తి ముద్దాయికి నాలుగు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధించెను. శిక్షానంతరము ముద్దాయి మూడు సంవత్సరములవరకును పోలీసువారి శిక్షలో నుండవలయు నని వారు తీరు విధిచిరి.

రెయిల్వే దొంగతనము:—దొరస్వామి నాయకు అను నతడు అక్టోబరు 18-వతేదీన వేంకటరావు శెట్టిగారి జేబులో నుండి కొన్ని కాగితములను రూ. 3-2-4ల రొక్కమును దొంగిలించెను. ముద్దాయి తాను నేరముచేయనటులవాదించెను. పంచాయతీదారు లందఱును వాని నేరము స్థిరపరచుటలో నేకీభవించిరి. న్యాయమూర్తి ముద్దాయికి 5 సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష విధించి శిక్షానంతరము 5 సంవత్సరములు పోలీసువారి యాజ్ఞలో నుండవలయునని చెప్పిరి.

సంగ్రహ వార్తావళి.

(0)
శ్లేగురుగృత:—సికందరాబాదులో శ్లేగురుగృత మహా తీక్షణముగ నున్నటుల తెలియవచ్చుచున్నది. అది మెల్లన హైదరాబాదునకుగూడ బ్రాకినది. దక్కనుసేతభూముల నీరుగృత కొంతకాలమువరకు మహాదుర్భరముగనుండు నూచలు గన్నించుచున్నవి.—“టైముస్ఆఫ్ ఇండియా”

పత్రికలు; న్యాయస్థాపనములు:—సింహళ దీప్తము నందు న్యాయస్థానమునందు విచారించబడు సంగతులు దిన పత్రికలలో ప్రచురింపబడుచుండెను. ఏదైన ఒకానొక కేసు తిన్నగా విచారణారంభింపబడుటకు పూర్వము రాజీనామా కావచ్చును గనుక అట్టి ప్రకటన మసందర్భము మాత్రమేగాక కోర్టువారి కోపమునకు పాత్రమగుచున్నదని కొందరు జడ్జిలు తీవ్రముగా చెప్పిరి. ఈసంగతిని తెలియజేయుచు బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక అటుల ఎప్పటి సంగతులప్పుడు ప్రచురించుట వలన పత్రిక రెట్టి యపచారమును చేయలేదనియు, అందుచే వాటిదెస నెట్టి యపచారమును చేయకూడదనియు, కేసు విచారణలోనున్న పుడు విచారణలపై విమర్శనలు వ్రాయుట మాత్రము కూడదనియు వ్రాయుచున్నది.

ఖైదీ మోసము:—ఇద్దఱు పోలీసుజవాను లొక ఖైదీని హోరానుండి ఆలిపూరునకు తీసికొనిపోయిరి. హోరావం తెన దాటినపిమ్మట నా ఖైదీ పోలీసువారిని ఆ సమీపముననుండు తనబంధువుఇంటికి రమ్మనెను. మొదటవారు తిరస్కరించిరి. కాని భోజనము దొరకునను నాశచేసవట్టికి బోయిరి. అచ్చట ముగ్గురును భోజనము చేసిరి. చుట్ట ప్రాగునపుడు తన చేతుల నొక్కమారు విడచిన వారితో హాయిగ చుట్ట కాల్చెననియు, అందువలన నేహానియు రాదనియు ఖైదీచెప్పగా పోలీసు వారిచ్చగించిరి. పిమ్మట నా ఖైదీ మంచిమాటల చెప్పుచు లోనికిబోయి లెప్పించుకొని పోయెను. ఇంకను జాడలు కానబడవు.—“ఇంగ్లీషుమను.”

వెట్టికుక్క:—కొలంబో పట్టణమున మెర్రల్ పెరై వా అనువాని కుక్క క్రిందటి బుధవారమున నాకస్మికముగ వెట్టితిపోయి, పేరై వాగారిభార్యను, కూశురని, సేకుని కరిచెను. అంతలో నాగక పోరుగింటివారి కుక్కనుగూడ కరిచెను. కుక్కను వెంటనేచంపివేసి మేధ్యును శాస్త్రు పరిక్ష కంపిరి. వ్యాధి క్షిడితులు మామూలన కంపబడిరి. “అబ్బర్యరు”

దక్షిణ మలబారులో మేయిన్డరె బోర్డు సెకండ్రీ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడు, పి. వి. రాను అయ్యరుగారు ప్షలు డిగ్రీయుల తొలి కు. ఎం. 1911-12 ల మొదలగునో మార్చి 6-వతేదీన సలూరున మరయ్యెను. క్రిందటి నెల 24-వతేదీన పోలీసువారు వానిని పట్టుకొని పైసలో నుంచిరి.

రెంజులములో (మహానల్ల దొంగి) కొంతలకుంట్ల సోశేసుగ యూకోసిమను ఇంజనీరు అంతిమ శిక్ష పడి కొంత సమయముగా వాగిరి. ఇంజనీరు శిక్షను పొందుచుండే సమయమున వానిని పట్టుకొని పోలీసువారు అక్టోబరు 6-వ తేదీన నామూరు గురువారమునకు రాగా వారి నరెట్టు చేసిరి.

విషయానుక్రమణిక.

స్వయంశాసన పంతులుగారు (ఒకకథ)	2
ఆంధ్రదేశవాస్తవము	3
కృష్ణవరదలు	4.5
ప్రధానవ్యాసము	
మన పరిశ్రామిక శాఖ	6
ఆంధ్రసాహిత్య పరివర్తన	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విదేశ కంటివార్తలు	8.9
దేశీయ కంటివార్తలు	10
ఇంగ్లీషు కంటివార్తలు	11.12
జాబులు	18

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 7-వ తేది

మంగళవారము.

మన పరిశ్రామిక శాఖ

III

మన పరిశ్రామిక శాఖవారి యధీనమున జరుగు కార్య విభాగములలో విద్యావ్యాపనము నకు తరువాత గణింపవలసిన విభాగము పరిశ్రామిక ప్రయోగము. పండ్లొడు విధముల ప్రయోగములు ఈ విభాగమున చేయబడుచు వచ్చియున్నవి. అందులో ఏడుమాత్రము సామాన్యములు అయిదు ప్రత్యేకముగా యుద్ధ పరిస్థితులు కారణముగా మనదేశ పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేయుట యెల్ల అను విమర్శను తేల్చుటకై నిర్వహింపబడుచున్నవి. నూతన మార్గములలో నేతపనిని పనివారలకు నేర్పించుట కేర్పడిన పర్యటన బోధకవర్గములు రెండు ఎప్పుటివలెనే 1915-16 వ సంవత్సరమున పర్యటన మొనర్చి పనిచేసినవి. చక్కెర పరిశ్రమ యటుండ అభివృద్ధిగా యంత్ర సహాయమున బెల్లము చేయుపని యైనను బాగుగా సాగలేదు. సింగనల్లూరు యంత్రముచే శాఖవారికి మొత్తముమీద రు 1348ల లాభము వచ్చినదట కాని ఆ ప్రాంతములలో షెడకు పంటయే తగ్గిపోయినదట. ఈ సఫలపద్ధి చిట్టవాడిగేవద్ద బెల్లపు యంత్రములను పరిశ్రామిక శాఖవారు స్వయముగా పనిచేయుటకే ఏలుకాలేదు. యంత్రము నడుపుపని తమ వారలకే పెట్టినను యంత్రాలయమును మాత్రము గుత్తకు ఇచ్చివేయ వలసిన వాడైరి. నెలకు రు 250 లు గుత్త తీసికొనిరట! శాఖవారికి కాలము నాలుగుమాసములలో రు 1000లు యంత్రసామగ్రి మీద అడ్డవచ్చినది. బెల్లమునకు సంబంధించిన ప్రయోగములకై ప్రభుత్వము వారికి రు 11, 976లు కర్పయినది. రు 3,635లు ఆదాయము వచ్చినది. మాకిడి ఎంజిన్ యపయోగకరమని తోచలేదు. పరిశ్రామిక శాఖవారు చేయవలసినంత పని ఇందులో మాకేమియు కానరాలేదు. చక్కెర పరిశ్రమకు మార్గదర్శక కార్యములైన ప్రభుత్వమువారు చేసినయెడల ఉపయోగకరముగ నుండగలదు. కొయ్యబుడ్లలో షెడకు అభివృద్ధిగా పెంచుమార్గమును అందులోని రసము హెచ్చించు మార్గములను వ్యవసాయ శాఖయందలి పండితులు అన్వేషించుచున్నారనట మేమెరుగును. దానితోగూడ చక్కెర చేయు ప్రయోగములు ప్రదర్శనములు జరిగినగాని ఎక్కువ చెఱకుపంట చేయుటకు ప్రజలకుత్సాహము జనింపదు. చక్కెర పరిశ్రమ సంవత్సరమున ఒక్క వ్యవసాయ శాఖవారేగాక పరిశ్రామిక శాఖవారును పనిచేయవలసి యుండు

రనుటను మన ప్రభుత్వమువారు గమనింపవలసి యున్నారు. 1915-16 వ సంవత్సరమున కొంత వరకు పెన్సిల్లు, కాగితముల పరిశ్రమలు మన పరిశ్రామిక శాఖవారి దృష్టి యందెక్కువగానుండి నట్లులున్నవి. 1914-15 లోనే పెన్సిల్ల పండితులొక్కడు కొంతపనిచేసి యుండెను. యంత్రముల నమర్చి శీఘ్రకాలములోనే ఒకరీతి పెన్సిల్లను ఆలేడు సిద్ధముచేసెను. కాని పెన్సిల్లకు ఉపయోగించిన నల్లసీసము సరియైనదిగా తేలలేదు. తగినకట్టయు నిర్ణయము కాలేదు. ఈ రెండువిషయములును 1915-16లో వివరముగా నాలోచింపబడినవి. కట్ట ముప్పుది నలునది దినుసులది తెప్పించి పరిశ్రామిక శాఖవారు పరీక్షించినారు. అందులో ఎనిమిది రకముల వానిని ఏర్పి మొత్తముగా పనిచేయునప్పుడు ఉపయోగ పడునాయని చూచినారు. ఇందులో మూడు మాత్రమే ఉపయోగకరములయినవి. అయిన సీమూటియందును ఒక్కటియే తగినయంత దొరక గలదట! నల్లసీసము కూడ సులభముగా కుదురలేదు. నల్లసీసము స్వచ్ఛముగా దొరకదు. అందులో కర్బనము ఇతర పదార్థములతో చేరియుండును. ఈ ఇతర పదార్థములు తక్కువగా నున్నగాని సీసముపయోగపడదు. మొదట పరిశ్రామిక శాఖవారు తుని నల్లసీసమును పరీక్షించి చూచినారు. అందులో కర్బనము నూటికి 30 వంతుల కంటె ఎక్కువ లేదు సామాన్యపు పెన్సిల్లకే యూరోపు అమెరికాలలోని పరిశ్రామికులు 85 పాళ్లు కర్బనముగల నల్లసీసమును ఉపయోగింతురట! ఉత్తమమైన పెన్సిల్లకు పయోగపడు నల్లసీసములో తొంబదియైదు పాళ్లకర్బన ముండునట. 85 పాళ్లు 95 పాళ్లు ఎక్కడ? 30 పాళ్లెక్కడ? కాబట్టి పరిశ్రామిక శాఖవారి పండితుడు తుని నల్లసీసము గాక వేరు నల్ల సీసమెచ్చట కలదా యని వెదకవలసినవాడయ్యెనట. తుదకు పిక్కకొండ గని యగుపొచినదట. ఆ గనిలోని నల్లసీసమున 62 పాళ్ల కర్బనము కలదు. దీని గుణమును జెరును నితర వస్తువులు లేవు. నల్లసీసము ముక్కలుగా దొరకిన మాత్రాన ఫలములేదు. దానిని శుద్ధిచేసి సిద్ధముచేయుట యవసరము. సామాన్యముగా శుద్ధిచేయు పద్ధతులను కర్మాగారములవారు రహస్యముగా నుంచుకొనుట సహజము. పరిశ్రామిక శాఖవారు సంవత్సరముగోజులు పెట్టిన పండితుడైనను ఈవిషయము తరువాతి వారికి ఎంతో నేర్పినవాడు గాడు. కష్టపడి కష్టపడి ప్రస్తుతపు సూపరువైజరు రామచంద్రయ్యగారు ఒక్క యుత్కృష్ట పద్ధతిని నిర్ణయించుకొనినారు. వారు పెన్సిల్లలోని పుల్లకు చేయదగిన సర్వ కర్మలను గూడ కవిపెట్టుకొనినారు పుల్లలో 50 పాళ్లు కర్బనము, కర్బనముతో చేసిన నల్లసీసపు పొడిని బంధించుటకుగాను స్వచ్ఛమైనబంకనున్న, మరియొకజగట పదార్థము, ఉండునట. పుల్లసాపుగా కాగితముపై నాడుటకుగాను పుల్లపై మైనపు పూతలేక ఘానెపూత యుండునట. ఈ పను లన్నిటికిని వారు సాధనములను ప్రయోగములచే నిర్ణయించుకొనినారు. రామచంద్రయ్యగారు రంగు పెన్సిల్లను గూడ చేయగలరట గాని జిర్కనీ రంగులేనందున నూరకుండ వలసి వచ్చినది. పెన్సిల్లపై పూతరంగును గురించి కూడ ఏమి నిర్ణయము లొనర్చికొని యున్నారు. కడచిన మొదటితేదిని ఏమి ప్రయోగములన్నియు పూర్తిచేసికొని మద్రాసుకువచ్చిరి. కర్మాగారమున పని ప్రారంభింపనుండిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు మరి గ్రాంటు లిచ్చు వరకును పని ఆపవలసినదని యుత్తరువిచ్చిరట. కొంత కాలము పండితుడు ఏదో పనిచేసికొనుచుండెను.

కొంతగ్రాంటు మంజూరయ్యెను. పని కొలదిగా ప్రారంభమైనది. పండితుడుమాత్రము ఈ రాజధానిలో వ్యాపారఫక్కిని పెన్సిల్ల సిద్ధముచేయవచ్చునని యభిప్రాయ మిచ్చుచున్నాడు. ఆతడభిప్రాయమిచ్చిన నాటనుండి కొన్ని పెన్సిల్లు బజారుకు వచ్చియున్నవి. గెలుపు కలుగవచ్చునని ఈ పెన్సిల్లు సూచించుచుండుట మాత్రము నిజము. త్వరలో తగినంత యభివృద్ధి కాన్పించును గాకయని యెరుచుచూచుచున్నాము. పెన్సిల్లు, గాజు, నూనె యంత్రములు, ఇతరములు వీనికి 1915-16లో ప్రభుత్వమువారు వ్యయముచేసినది రు 35,116లు. పెన్సిల్ల కిందులో నేభాగమొకదా. నాలుగవ వంతును కొనినను రు 9,000 లు కాదే. ఇంత స్వల్పాధారము మీద పనిచేయునునది పండితులేమి చేయగలరు? శాఖాధిపతి ఏమిచేయగలడు? పనివారి జీతము బడ్డెములకే ఇందులో విశేషభాగము పోవునే? ఇక ప్రయోగములకేమి నిలచును? కాగితముల పరిశ్రమ పెన్సిల్ల కంటె కొంచెము వెనుకబడి యున్నదని యనుకొనవలసి యున్నను కొంతవరకు సాగినదని తప్పక చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు కాగితములకర్మాగారమొకదానిని ఎన్నడో నిలిచిపోయిన ప్రాతదానిని తమ స్వాధీనము చేసికొనినారు. ముందుకు పనికివచ్చును అను నాశనూచితముగ నప్పటికే ఆస్తి నాది నాది యనుచు రిరువురు బదులు దేరిరట. వ్యాజ్యములో నొక సంవత్సర కాలము గడచిపోయెను. కర్మాగారము పరిశ్రామిక శాఖవారి స్వాధీనమైన పిదప యంత్రములలో కలిగిన కొరంతలు సరిదిద్దుకొనుట కొక కొంతసమయము వృధమైనది. ఎట్లైన నేమి రంగులపండితుడుగా నుండిన మార్పుడనుగారు టిట్యురునకు పోయి అచ్చటి కాగితపు యంత్రాలయములలో కొంతపని నేర్చుకొనివచ్చినారు. మూడువిషయము లిప్పుడు పూర్ణలూరు కాగితపు యంత్రాలయమున విమర్శయందున్నవట! అపకృష్టవస్తు వెంతదొరకును? వెల లేమియగును ఎండిన పిదప నెవస్తువు లెంత వెలకాగలవు? అపకృష్టవస్తువును గుజ్జచేసిన పిదప నేరీతిని నుపయోగింపవలెను? ఈమూడు విషయములకును ఇంకను సరియైన ప్రత్యుత్తరము కాన్పించలేదట. కాని సామాన్యముగ కనరు కాగితము మాత్రము మంచిది సిద్ధమగుచున్నదట. అయినను తగిన యంతకాలము యంత్రాలయము పనిచేయలేదు కాబట్టి నిర్ణయముగా నేనుభిప్రాయమును ఇచ్చుటకురాదని త్రెస్లరుగారు కార్యని వేదికమున వాకొనుచున్నారు. ఎంతటి లోపము లింకను నున్నను పెన్సిల్లను ఏదోయొకరీతి కాగితము మాత్రము ఒకరీతిగా పనికివచ్చునట్లు తయారు కాగలననుట స్థిరమైనది. గాజు యథాస్థితియందేయున్నది. కడచిన డిసెంబరు మాసమున జరిగిన ప్రదర్శనమున ఇచ్చటి కర్మాగారమున చేయబడిన గాజుసామాను ప్రదర్శింపబడెను. కాని అది విక్రయాగణమునకు పదివేల మైఖలదూరములో నుండినది. మాయెరులనుండు నివేదికమున త్రెస్లరుగారు గాజు షేరుపనివారే దొరకలేదని ముగించుచున్నారు. ఎట్లైనను పెన్సిల్లు ఒకదానికి వచ్చినందులకు రంగులలో నిరుత్సాహమే తన పనిగా పెట్టుకొనియుండిన మార్పుడనుగారు కాగితమున నుత్సాహము చూపుచుండినందులకును సంతసించుచున్నాము. అచిరకాలమున నివి రెండయినను విజయవంతములైనవని విందుము గాకయని నమ్ముచున్నాము. ప్రభుత్వమువారు వ్యయమునకు వెనుదీయక పరిశ్రామిక శాఖను నడిపించి ఆశాఖకు బలంబునగూర్చురేమో చూడవలసియున్నాము.

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

నిఘంటు నిర్మాణము

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు వారి సభ అక్టోబరు 21వ తేదీన సమావేశమైనప్పుడు నిఘంటు నిర్మాణ విషయమున కొంతపని జరిగినది. నాటికార్య నివేదికము నేటిదినము మాకందినది. సాహిత్యపరిషత్తు ద్వారా వచ్చిన అంశములను ఆ పరిషత్తు యొక్క ప్రధాన మోద్యోగము నెడల నీ మాత్రము కార్యపరత్వము కాన వచ్చుటయు శుభసూచకమే. ఏలయన, మధ్యకాలమున నీమాత్రమైన హెచ్చరిక దోషలేదు. సాహిత్య పరిషత్తు వారు—ఏకాగ్రము చేతనైన నేమి—మేల్కొనినా రను సూచన యుండటం సంతోషదాయకము. మేలు కొల్పునకు కారణ భూతులైన ఉదారపురుషులు ఆంధ్రాంశము కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు మేల్కొనిన మొదటిదినములలోను తగినంత చురుకుదనము చూపుట లేదేమోయని యచమాన పడుటకు కార్యనివేదికమున చిన్నెలుండుట కొంత విచారకరము. పాఠకుల కొరకు ప్రకటించి, పండితుల కొరకు ప్రకటించి, మాదిరి పుటలబంపి అభిప్రాయముల చెప్పించి, ఇన్ని చేసి యిప్పటికి సాహిత్య పరిషత్తువారు అయిదుగురు పాఠకులను నియమించుట మాత్రముతో తృప్తిపొందినారు. నీరీపని ఈ క్రింది తీర్మానమున సూచితమై యున్నది.

‘నిఘంటువు నిమిత్తము పరిశీలించవలసిన గ్రంథముల పట్టిక ఏర్పడినప్పటికి పాఠకులలో నొక్కొక్కరికి నొన్ని గ్రంథముల నేర్పించి ఈయనలమును, పాఠకులాయా గ్రంథములందు పదములన్నిటి నెత్తివ్రాసి ప్రతిపదము నెచ్చట నుండనో తెలియు నూహనచేసి వారు చదువు గ్రంథముల నొక్కొక్కదానికి నకారాదిపట్టిక సమకూర్చవలయును?

పాఠకులు కొంతకాలము పనిచేసిన పిమ్మట గాని పండితులు పనిచేయుట కవసరము ఉండదు. కావున పండితులను నియమించలేదని కార్య నివేదిక పలుకుచున్నది. ప్రతిపదమును ననేకులు కావ్యకర్త లుపయోగించి యుండును. అందరి యుపయోగముల సూచించు సాధన మనసరము గాని గ్రంథగ్రంథమునకు నకారాది యవసరముగా మాకు పోచుటలేదు. పని రెట్టింపగునేమో యని మాజంకు. ఈజంకు మాకు కలిగియుండదు. గాని నాలుగుదినములు ముందుగా పండితులను బెట్టిన నేమియో నష్టమగునను జంకు పరిషత్తువారికి కలిగినట్లే మాకును నీజంకు పొడగట్టుచున్నది. పండితులు లేక — ఇతర సాధనము లున్న ప్రాంతేమో మే మెరుగము—తగిన ఆంగ్ల ద్రావిడ భాషా పరిచయముగల సహాయకులు లేక ముఖ్య సంపాదకులు మాసములకొలది ఊరక గోళులు గిల్లికొనుచు కూర్చొనవలసినదేనా ఏమి యనుట మమ్ము బాధించుచున్నది. పాఠకులను నియమించుటకే పరిషత్తు సమావేశము కావలసినట్లైనా పండితులను ఇంకను ‘వైదజ్ఞా యద్యోగులను నియమించుటకు సమావేశము వలదా? అప్పుడు మరికొంత యాలస్యమా? అదిపోనిండు పాఠకులు వ్రాయు పదముల కర్థములు పండితులేకదా వ్రాయువారు? వారు మరల నామా ఘట్టములను ప్రతిమాటకును చూచుకొన వలదా? అట్టి యెడ వారే పదములను వ్రాసి అర్థములను సూచించి యుండవచ్చును. మధ్యపాఠకు లేల వచ్చిరి. మాకుంజూడ పరిషత్తువారు ఎక్కువ కార్యనిర్వాహక స్వాతంత్ర్యమును అనేకుల నెత్తిపెట్టినట్లు తోచుచున్నది. పరిషత్తువారు స్థూలముగా సూత్రములు నిర్వచింపవలసినది. సూక్ష్మసూత్రముల నిర్ణయమునకు ముఖ్య సంపాదకులతో మరి యొక్కరినో ఇరువురనో చేర్చి పనిజరుపు వలసినది. సూత్రము లేర్పడిన పిదప

కార్యనిర్వహణ మంతయు ముఖ్య సంపాదకులకు వదల వలసినది. వాణిసార్యు లన్నిటిని సామాన్యముగా నంగీకరించుచు కార్యనిర్వహణభార మంతయు వారిపైని ఉ వలసినది. వారికి సలహాసంఘములుగా నొక్కొక్క విషయమున నొక్కొక్క యువ సంఘము నేర్పరచి యిచ్చినను నుపయోగమే. ఇట్లు గాక ప్రతి స్వల్పవిషయమును పరిషత్తు నిర్ణయించుకొనుచేసి పనిసాగుట దుర్బలము. మాయెదుటనుండు కార్యనివేదికములోని ఇంకొక్క యంశంబును చిత్రప్రకృతికలవై తోచుచున్నది.

‘నిఘంటుకార్యమునకు నియమించబడిన సాక్షికాల్నికో ద్యోగు లెవ్వరును దాముచేయు నిఘంటుకార్యమునకు బ్రతిబంధము కలిగించెడు స్వకార్య మేదియు చేసికొనరాదు. వారుచేయు స్వకార్యము నిఘంటునిర్మాణ ప్రతిబంధకమునకు నో కాదోయని తీర్మానించుట నిఘంటునిర్మాణసంఘమువారి పనియైయున్నది.’

ఈ నిబంధనకు బ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకటరాయశాస్త్రి గారు సమ్మతింపలేదట! వారి కారణములు మే మెరుంగముకాని సమ్మతింపక పోవుటలో మాత్ర మధ్యములేక పోలేదు. నిఘంటువు పనికవచ్చువారు సర్వార్థద్యోగులులకు వచ్చువారివలె వేరు రుచులు ఆశలులేనివారు కాదు. సారస్వతాభిమానము కలిగి కవిత్వము వ్రాసికొనుటకో గ్రంథరచన యొనర్చుకొనుటకో అలవాటుపడినవారు. స్థితియందు పేదలైనను మతియందు మహత్త్వముగలవారు. ఇట్టి వారిని నిరోధించుట యనిన వారి వికాసమునే నిరోధించుట యగును. కార్య నిర్వాహకుడు ఫలానావారివలన పని సాగుటలేదనినచో వారి సంగతి యాలోచించుట తమ కార్యముగాని తామే లోపాన్వేషకాధికార ముంచుకొనుట పరిషత్తువారికి కార్యదృష్టి కాదు. కార్య నిర్వాహకునకు గాని పనివారలకు గాని ఆత్మగౌరవ ప్రాజ్ఞీవంబునుండదు. కార్యనిర్వహణ సారస్వతాంబునకును ననుకూల మనరాదు. ఇట్టి స్వల్పలోపములు సర్వకార్యాటకములగుం గావున ఉదార దృష్టిమై పరిషత్తువారు రాలొచ్చించియుండిన బాగుండును. నిఘంటు నిర్మాణ కార్యాలయమునకు కార్యకాలమును నియమించి ఆకాలమున అచ్చటి యద్యోగు లితర కార్యముల పొంత బోరా దని కార్యనిర్వాహకునిచే ఉ ప ని బంధన ప్రకటించి యుండిన బాగుండును. ప్రస్తుతపు తేర్పాటు ఫలప్రదముకాక పోగా అనవసర ఘర్షణలకు దారితీసి పనిచేయువారి కుత్సాహము కుంటువడుటకు కారణభూత మగునేమో యని జడియవలసి యున్నాము. ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు నుదార బుద్ధిని మేల్కొలిపిన మహనీయులు ఎక్కువ జాణ తనంబున పరిపూర్ణత్వమును సంపాదించ వచ్చునను భ్రమలోపడి పనియే సాగని పరిస్థితుల గల్గింపక ‘ఒక్క తెన్నున పనియొనంజాలును, మరి పిదప సంస్కారములు చేయుదురు లేకుండరు, సంపూర్ణత్వము ఎప్పటికివచ్చిన నప్పటికేరానీ’ యను సంతృప్తితో పాటుపడి నిఘంటు నిర్మాణమును నిజమగు కార్యాధారముల పైనిడి శుభారంభంబు కావించుదుగాక యని నమ్ముచున్నాము. కొంత బరువును తమపై నెంచుకొనితర్క వేదాంతవ్యాకరణశాస్త్రములందలి పారిభాషికపదములపట్టిక అర్థములతో సిద్ధముజేయించి పంప నియ్యకొనిన మొక్కిపాటి సుబ్బారాయడు పురాణం పండు మల్లియ్యశాస్త్రిలుగారును ఆయుర్వేదపక్షమున నిట్టి పట్టికనే సిద్ధముచేయింప నిశ్చయించిన నైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారును వంద నియులు.

కీర్తి శేషులైన వి. గోపాలాచార్యుగారు.

హాసపేటలో న్యాయవాదివృత్తియందుండిన యాది నవాల్లి గోపాలాచార్యులవారు కవచిర తెంచులేదినాడు స్వగృహులైన వినుటకు మిక్కిలి చింతించువాము. దత్త మండలమునందలి ప్రజాపిత జీవనకాఖిలకు దేనికి సాహిత్యము కావలసియున్నను అట్టి సాహిత్యము తప్పక ఇచ్చు వారలలో వీరు ప్రముఖులై యుండిరి. దత్తమండలము లందరిటి లోను ప్రభువుమున నొసంగబడిన తాలూకాబోర్డు అవధికారాభ్యుత్పత్తుకు వీరే యర్హులుగా తలంపబడి రనిన వీరి యోగ్యత కులభముగా కళ్ళము కాగలదు. సామగ్ధ్యమున జనరంజకత్వమున వీరినిమించినవారు దత్తమండలముల నెందరో యుండలేదు. చదువునను వీరే రుచి యెట్లయినను మించినవారు కాదు. వీరు పాఠ్యాలుగా నున్న యువకుడు వీరి నెరిగిన కష్టములు వీరు పక్షిలు పడని చేరినపిదప వీరి నెరిగిన సామాన్య జనములును వీరి హోదాయంబు అసామాన్యంబని నిశ్చయముగా బల్కుగలరు. ఇట్టి వీరి పక్షలోకప్రాక్షికి మాకులేఖకుడు వ్రాయుచుతిని హాసపేట మాత్రమే ముఖ్యమందిరము. దత్తమండలము లన్నియు నని గ్రహింపదగియున్నది. దత్తమండలముల మూలకముగా నాంధ్రభూతయు ఈపుత్రు వియోగంబునకు నగచు ననుటకు సంయమము లేదు. గోపాలాచార్యుల పుత్రునకును కుటుంబమునకును దత్తమండలవాసుల పక్షమునను ఆంధ్రావనిపక్షమునను సామభూతిని జేయుపుచు జేమామును నిడిచి చనిన ఆత్మకు శాంతియగును గాక యని వైశమును ప్రార్థించుచున్నాము.

అమెరికా అధ్యక్ష పదవి

న్యాయార్థ, నవంబరు 6:—రాజనీతిజ్ఞులగు చెప్పకొనువారు కొందరు విదేశ విషయములను గురించి వ్రాయు వ్రాతలు సమంజసముగ లేవు. ప్రభుత్వాన్ని లేకుండున ప్రాముఖ్య నెగరజేయుట యగుచున్నది అని దాక్షుడు విల్సనుగా రనిరి. విదేశ సుంకములను గూర్చి అధ్యక్షుని తీర్మానము నడిగిరి. ఇతరదేశములకును అమెరికాకును కార్మికవ్యయమునందు గల తేడానైనను అమెరికావారు విదేశపస్తులపై పన్ను విధింపకున్నచో అమెరికా పనివాండ్లు పోటికి నిలువలేని హ్యూసు గారినిరి.

పోలండు స్వరాజ్యము

లండను, నవంబరు 6:—పోలంకుకు ఆస్తిగూవారు స్వరాజ్యము నిచ్చుట యధావశ్యకతవలన కలిగినది. మరియు నిది రష్యాపోలంకుకు మాత్రమే యిచ్చబడినది. కాన వారికివలలో పదబోధని తోచుచున్నది. వారి ఆస్తిగూవారు జర్మనీ నేనలో చేర్చుట కీయుక్తిపన్ను బడినది. పోలంకునుండి 7 లక్షల మందిని నేనలో చేర్చవలెనని జర్మను హిం దెనుర్గు గా రికిరల కోరెట గాని గ్రాండు డ్యూకు నికలముగారు పోలంకు కంతకును స్వరాజ్యమిచ్చెనని వెనుకనే ప్రకటించిరి.

ఎక్స్ప్రెసు పత్రిక

బాంకిపూరు, నవంబరు 7:—జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు రాజేపించిన వ్యాసములను ప్రకటించినందులకు పత్రికా సంపాదకుడు సంతాపమును తెలిపినందున పాల్నా జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు చర్యను రద్దుచరచిరి.

బాలీచాలా పార్టీ నాటక సంఘము.

జాగ్రత్తపువులో నున్న సరస్వతి సంఘమునకు చేరిన సరస్వతి బాలికాపాఠశాల సహాయము కొరకు ఈ నెల 10-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రాత్రి 9-30 గంటలకు “రామ లీలా” నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. జాగ్రత్తపును విద్యార్థిగా కోవెల వీధిలో 45-వ గృహముననున్న పాఠశాల దైత్యుల చే మంగళవారము నాటినుండియు టిక్కెట్లు విక్రయింపబడును.

మ.రా:—విద్యార్థులకు మాత్రము తక్కువ టిక్టుకు ఇయ్యబడును.

ఆంధ్ర సరస్వతి గ్రంథాలయ వ్యాకోశ్యకము:—ప్రభు బంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభా సందర్భమున చీరుకుర్తి గ్రామములోని ఆంధ్రసరస్వతిగ్రంథాలయ ప్రభు వ్యాకోశ్యకము ఈనెల 18-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం కాలము ఆంధ్ర పత్రికా సంపాదకులు. శ్రీయుగ గాడవల్ల హరిహరస్వామిరావు సంఘము ఎం. పి గారి యాధిపత్యము క్రింద జరుగగలను. గ్రంథాలయముల కార్యనిర్వాహకులు, అభిమానులు, వ్యాకోశ్యకమునకు విచ్చేయ ప్రార్థితులు అని చిరుకుర్తినుండి కోటు నువరాధికారి సుంకర సుబ్బారెడ్డిగార్లు వ్రాయుచున్నారు.

ఐరోవా మహా సంగ్రామము

అర్రాసు ఆర్డరునుల మధ్య మిత్రమండలి యుత్సహించుట

గ్రీసునీతి నెమ్మదిగ చక్కబడుచుండుట

వర్తను రంగమునందలి ప్రదేశమంతయు మరల పరాసువారి వశమగుట

0000000000000000

పోలండుస్వరాజ్యము—వేలమో-ఎరయో.

(రైటరు ఏ జె సి.)

ఇంగ్లాండు

నూతన ఢిల్లీనగర నిర్మాణము.

లండను, నవంబరు 6:— నూతన ఢిల్లీనగర నిర్మాణ విషయమున ఇండియాదొరతమువారికి సలహానిచ్చుట కేర్పడిన సంఘమువారి పనిమీద ఇండియాకు వెళ్లనున్న ఎడ్విను లుట్సునుగారికి శ్రీశాస్త్రిచక్రవర్తిగారు సేదందర్శన మొసంగిరి.

జనపనార వస్తువుల ఎగుమతి

లండను, నవంబరు 6:— జనపనార వస్తువులను కొను టకుగలిగిన యిట్లుంది తొలంగుటకు దొరతనమువారికి కావలసి నంత సరుకును దండి యంత్రశాలల వారే అందించవలెనను వెనుకటి ఏర్పాటులనే మరల నవలంబించుట మంచి మార్గము. ఇండియా ఎగుమతి పన్నును ఇవ్వలసిన కేవునకును యిచ్చు బడుమన్ను కేవునకును (దొరతనమువారి సరుకుకు మాత్రము, తేడాలును ముజరాపుచ్చుకొనదగునని ట్రైబ్యునల్ ప్రతికావినది.

ఒక జర్మనుప్రేమరు మాట్లాడు వచ్చుట.

లండను, నవంబరు 6:— “అనటోలియా” అను జర్మను ప్రేమరును ఒక బ్రిటిషుయుద్ధనౌక మాట్లాడు లాగుకొనివచ్చి నది. “ఉల్లా” అను ఒక డెన్మార్కువారి నావను జర్మనులు పట్టుకొని స్వీనిమెండేరేవుకు తీసికొనిపోయిరి.

జర్మను యుద్ధనౌకను టార్పెడోతో కొట్టుట

లండను, నవంబరు 6:— డెన్మార్కు తీరమున నౌక జలాంతర్గామి యొకజర్మను యుద్ధనౌకపైని టార్పెడోను వదలగ నది తగిలినది. నష్ట మెంతకలిగెనో తెలియలేదని నాకా దళాధికారులు ప్రకటించిరి.

మరణము.

లండను, నవంబరు 4:— క్లాసుమారిసు ప్రభువుగారు మృతికొనిరి.

సేనల హక్కులు.

లండను, నవంబరు 6:— మెసపొటేమియా ఈజిప్టు రంగములలో నున్న భారతీయసైనికుల కియ్యబడుచున్న యుద్ధరంగభృతిని ఏడెను. మేకులలోనివారి కేల యిచ్చుట లేదు. ఏథెన్సులో రోగపడిన యుద్ధోగులకు సిక్కులీవు యియ్యక ప్రవేశింపజేసేపు పుచ్చుకొనవలెనని ఏల నిర్ణయించుచున్నారు. ఏథెన్సులోని యుద్ధోగులవలన ఆదాయపు పన్ను సేల పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఇండియాకు తప్ప ఇతరస్థలములకు వారి యుద్ధములను పోటీజేలేకుండ యేల పంపుటలేదని పార్లమెంటుప్రజలసభలో కల్లులు ఏట్లుగా రడిగిరి. తనకేమి యను తెలియదనియు విచారించిన ననియు ఛేంబర్లెనగారు చెప్పిరి.

ఫ్రాన్సు

శత్రుకందకముల ముట్టడి

లండను, నవంబరు 6:— ఈశుధ్యాహ్నము 50 డగ్రస్ కేసుగూ రిట్లు ప్రకటించిరి. శత్రువులు తీవ్ర ప్రయత్నములు చేసి ప్రతియుద్ధమునకు బట్టిడి వాల్లకొరకు ప్రాంతమున కొంతభాగము వాక్రించుచిరి. బాబోఫ్నుకుగూర్చు ముందు యుద్ధములు వ్యూహముగా జరిగెను. ఆర్మీకొరిసును ప్రాంతములందు మేము విజయముగా గెలుపము శత్రు కందకములను ముట్టడించుచును.

సోమునదిపైని కందకములు

పారిసు, నవంబరు 6:— నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది:— సోమునది కుత్తరమున మేము నేకస్థలము లందు ముందుకుబోయి ట్రాక్స్టాయ్కి దక్షిణముగా సెయింటు పియర్ వాస్టు అడవివఱకు విజృంభించితిమి. లాబోఫ్ను సెయిలీ సెయిలీ సెయిలకు నడుమను మనపంపులను ట్రాక్స్టాయ్ వైపు ముందునకు జేర్చితిమి. సెయిలీసెయిలకు తూర్పున నౌక కందకమును బట్టుకొంటిమి. సెయిలీసెయిల గ్రామములో చాలభాగము మా వశమైనది. అక్కడ నుండి సెయింటు పియర్ వాస్టు అడవిని మూడుప్రక్కలనుండి ముట్టడించుచున్నాము. అడవియు క్తరపు భాగమును సంరక్షించు చున్న మూడుకందకములను మేముజయించి వైర్యతీధిశసరిహద్దులుగల శత్రుప్రదేశముల నాక్రమించు కొంటిమి. ఈప్రాంతమునందు తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. శత్రువుల ప్రతియుద్ధము లన్నియు భగ్నపఱుప బడినవి. మేము 522 మంది ఖయిదీలను పట్టుకొంటిమి. డోమాంటు ప్రాంతమునందు తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. వాస్ గ్రామమంతయుమావశమైనది.

పరాసు విజృంభణము.

పారిసు, నవంబరు 6:— ఈశుధ్యాహ్నము యిట్లు ప్రకటించబడినది:— లాబోఫ్ను సెయిలీ సెయిలీ సెయిలకు నడుమను మేము ముందునకు సాగితిమి. రాత్రిపూట సెయిలీ సెయిలనుండి సెయింటు పియర్ వాస్టు అడవివఱకు మనస్థానములను శత్రువులు ముట్టడించిరి. ఉత్తరమునను పశ్చిమముననువారి ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. కాని అడవికి వైర్యుతిధిశనుగల కొంతస్థలమును సెయిలు సెయిలగ్రామమును శత్రువులు మఱల నాక్రమించిరి.

డెంటూపువద్ద తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెనుగాని పరావిదళ యుద్ధము జరుగలేదు.

డెన్లపు పరాసువారి వశ మగుట

లండను, నవంబరు 6:— కెడ్డెసుయొక్క 8 నెలలు పోరి జర్మను లాక్రమించిన ప్రదేశ మంతయు డెన్లపు పట్టుబడుటతో మరల పరాసువారి వశమైనది.

సోమురంగమున ప్రబల వర్షము

లండను, నవంబరు 6:— వర్షము విస్తారముగ నుండుటచే యుద్ధమున కాటంకము కలిగినదిగాని ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్బబడినది యిరువేడులవారును ప్రకటించిరి. ఆర్మీకొరిసు మొదలు అర్రాసువరకును 30 మైళ్ల పొడుగు ననుగూడ బ్రిటిషువారి ఫిరంగులు ప్రేలుచునే యుండెను.

ఇటలీ

కాన్స్టెమిజ్జాపై ఇటలీ వారగ్నినివర్షించుట

లండను, నవంబరు 6:— ఇటలీవా రిట్లు ప్రకటించిరి:— కాన్స్టెమిజ్జాపై కాల్చేలోయయందు శత్రు ప్రయత్నములను వ్యర్థ మొనర్చితిమి. కాన్స్టెమిజ్జా పురముమీదను మేము శతభూలను ప్రయోగించి 50 మంది బైవేలను పట్టుకొని అనేక స్థానములలో మనపంక్షిని బాగుపఱచుకొంటిమి.

ఇటలీరంగమున ప్రతికూలస్థితి.

లండను, నవంబరు 6:— ఈరంగమున వర్షమును పొగ ముందును సూడ వాల హెచ్చుగా నున్నది. ఆస్ట్రియావారు మ్రెంటికోలో పోక చూచుచున్నారు. అనట నౌకకోట 5 నావలు తలపడి యొడిరి.

రుస్సా

వార్సాగవర్షరుజనరలు ప్రకటన.

అంస్టర్దాము, నవంబరు 5:— పోలండునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చి కుటుంబ పారంపర్యముగా ననుభవించగల రాజు నేర్పఱచుటకును, పోలండుకు జాతీయసేనను నిర్మించుటకును ఆస్ట్రియాను జర్మను చక్రవర్తి లంగీకరించిరినియు, ‘కొంతకాల మైనపిదప సరిహద్దులను నిర్ణయించుదుమనియు పోలండు గవర్నరు జనరలు ప్రకటించెను.

గ్రీసుదేశ స్థితి

జాతీయసేనకును, రాజసేనకును యుద్ధము. ఏథెన్సు, నవంబరు 5:— ఎకాటెర్నీలోని వెనిజలస్ సేనతో బోరి వారిని దఱిమివేయుటకు క్రొత్త సేనలు పంపబడుచున్నవి. తటస్థసీమ నింకను సేర్పాటు చేయనందున థెస్సాలీ నుండి సేనను మార్పుట నిలిపివేయబడినది.

బాల్కను

పరాసు పతాకము

ఏథెన్సు, నవంబరు 5:— కెరాబనీలో గ్రీసునాకలవై పరాసుపతాక మెత్తబడినదని తెలుపబడినది.

మిత్రమండలి సేనలు

ఏథెన్సు, నవంబరు 5:— ఏకాటెర్నీవద్ద ప్రాణనష్ట మేమియు గలుగకుండునట్లు చేయుటకు మిత్రమండలి సేనలు ఏకాటెర్నీ పురమును జేరినవి.

మిత్రమండలి కొరికలను గూర్చిన చర్చ.

లండను, నవంబరు 5:— గ్రీసురాజుగారును మంత్రులును కక్షనాయకులును గ్రీసు నాకలను మిత్రమండలివారి వశమొనరించుటకు గూర్చి చాలసేపు చర్చించిరి.

వెనిజలను పాక్షిక సేన.

లండను, నవంబరు 4:— వెనిజలను పక్షమువారిని రాజ ప్రభుత్వమువారు శిక్షించుచున్నారు. 25 గు రుద్దొగు లిపుడు కారాగారమున నుంచబడిరి. వెనిజలను పక్షమువారు ఏక్సాటెరానీలో ప్రవేశించుటకు ముందు రాజుపక్షమువా లొకని నురిచిరి. వెనిజలను పక్షమున చేరిన వారిని సేననుండియు నొకాడశము నుండియు తొలగించుట కొక యుత్తరు వియబడినదని ఏథెన్సునుండి తంలివార్త వచ్చినది.

రుమేనియావారి దీక్ష.

లండను, నవంబరు 5:— బుఖారెస్టునుండి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటన వచ్చినతంలివార్త ప్రస్తుతమున్న దీక్షతోనే రుమేనియా వారు పనిచేసినచో చాలవారములవరకును శత్రువులు దేశ మధ్యమునకు రాజాలరు. అప్పటికి నీతకాలము సమకూడి యుద్ధ మంతరింపగలదు. రుమేనియావారు చాల పట్టుదలతో నున్నారు. ఆస్ట్రియా జర్మను సేనల యొత్తిడి ప్రస్తుతము ఆలటులోయలో హెచ్చుగా నున్నది. స్థితి చాల అనుకూలముగ నున్నదని ప్రధానశిఖిరమునందున్న క్రొత్తరష్యారాయ బారి జనరలు ధైర్యపుగారు వ్రాసిరి.

రుమేనియా లాభనష్టములు.

లండను, నవంబరు 6:— రుమ్యవా రిట్లు ప్రకటించిరి:— ప్రహోవా లోయయందు శత్రువుల ముట్టడుల నన్నిటిని వ్యర్థ పఱచితిమి. కాని సాయంకాలమునకు శత్రువులు అజూగాకు వాయవ్యమునందు డహోమా కొండపైని కొన్ని కందకముల నాక్రమించుకొన గలిగిరి. డ్రగస్టోవిల్లా ప్రాంతములందు శత్రువులు సలిపిన ముట్టడులన్నియు వ్యర్థమయ్యెను. వల్కను కనుమవద్ద మే మింకను శత్రువులను వెంబడించుచు తరుముచున్నాము. బైది ల సేకులు పట్టుబడిరి.

వల్కను కనుమ యుద్ధము.

శత్రువులు వెనుకకుపోవుట.

లండను, నవంబరు 6:— రుమ్యవా రిట్లు ప్రకటించిరి:— ట్రాన్నిల్వేనియాలో ఆల్బానోయయందు శత్రువులు సలిపిన ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమైవచ్చి, వల్కను కనుమయొక్క కొమే నియనుల యొత్తిడివలన శత్రువులు ట్రైబ్యునముగా వెనుకకు పోవుచున్నారు. రొమేనియాను లనేక ట్రైబిలను యుద్ధోపకరణములను పట్టుకొనిరి. డోబ్రుజాలోరంగమునందు మార్పులేదు.

ఆస్తియనులను వెనుకకు తరుముట.

లండను, నవంబరు 5:— బ్రాసోకు తూర్పున రుమేనియావారు మరలతలపడి ఆస్తియావారిని రెండుతావులలో 2 కిలోమీటరుల వరకును వెనుకకు దోలెరి.

జర్మనీ

జర్మను నౌకాదళమువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 5:— అక్టోబరు 23 వ తేదీని బర్లందుకు ప్రశ్నిమమును ముంచబడిన యొక చిన్న ఆంగ్లస్థిమరు క్రూసరని జర్మనులు ప్రకటించిన ప్రకటనమును ఎడ్మిరాల్టీ వారు ఖండించిరి. ఈ చిన్నస్థిమరు జెనిస్టా యనునది, క్రూసరుకాదు. దీనిని గోల్ఫ్ స్థిమరుని ఎడ్మిరాల్టీవారు 26 వ తేదీని ప్రకటించిరి.

రీచ్ ప్లాగ్ సభ

లండను, నవంబరు 5:— రీచ్ ప్లాగ్ సభ కీబ్రవరి 18 వ తేదీనాడు మరల జరుగును.

పర్వతస్థానములందు తీవ్రయుద్ధము

లండను, నవంబరు 6:— రహ్యవారిట్లు ప్రకటించిరి. — తైర్నతీదిక సేనాముఖమునందును లిప్జిజ్జానరస్సుకుదక్షిణమునను తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. శత్రువులు శతశిష్టిక్షమును గురిపించిరి. మేము ప్రతియుద్ధములు సలిపి వారి ప్రయత్నములను భగ్నపఱచితిమి. కాని వారు లిప్జిజ్జానరస్సునకు తూర్పుననున్న కొండలమీది ముందు కందకముల నాక్రమించుకొనగలిగిరి. తీవ్రమగు యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా

ఉల్ఫ్రము గనులు

సిడ్నీ, నవంబరు 6:— ఒకచోట అగ్రమైలు వరకును ఆంగుళము మొదలు 4 అడుగులవరకును ఉల్ఫ్రములోహము కనబడినది. ఇంకను చాలభాగము పరిశీలింప బడవలసియున్నది. ఆస్ట్రేలియా దొరతనమువారు పరిశీలనకు తీర వొసంగినది గనుల కాభాధికారి తెలిపెను.

ఆస్ట్రేలియాలో ఉల్ఫ్రము.

లండను, నవంబరు 6:— గత 18 నెలలలోను 62 టన్నుల లోహము తీయబడినది. చాల కొత్తగుట్టలు తీర భాగమున కనుగొనబడిన వని సిడ్నీ నుండి వార్త వచ్చినది.

ఆస్ట్రేలియాలో నిర్బంధ సైనిక శాసనము

మెల్బోర్ను, నవంబరు 6:— కార్యకర్తలను సమావేశ మొనరించుటకు హక్కునుగా రేపరచిరి. ఇంతవరకు నియోజకులలో 1080000 మంది ప్రతికూలముగను 1007000 మంది అనుకూలముగను వోట్లనిచ్చిరి. వోట్లంకను ప్రాక్తికా లేదు.

టర్కీ

బ్రాసాయందుధరలు.

కరాచీ, నవంబరు 6:— బ్రాసా మిలిటరీ గవర్నరు గారు బ్రాసాగరమున భోజనసామగ్రి వంటచెరుకుల ధరలను తురపాలక సంఘమువారు నిర్ణయింపవలయునని చెప్పిరి. ఈ ధరలకు మించి వర్తకులు వస్తువుల యుక్తవల వారిని శిక్షించెదరు. ఆట్టివారికి 500 రూపాయలవఱకు జైల్దానావిధింపబడును.

అమెరికా

అమెరికన్ స్ట్రీటును ముంచబడుట.

లండను, నవంబరు 6:— “లాండో” అను అమెరికా వారి స్ట్రీటును నౌక సముద్రాంతర్గామి ముంచినది. దానిలోని వారిలో 81 మంది రక్షింపబడిరి.

గూరిమన్ దీవి యుద్ధ సహాయము

లండను, నవంబరు 4:— ప్రభుత్వ సంఘమువారును చక్రేకర్ తోటలవారును కలసి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి 10 లక్షల రూపాయల నొసంగిన మూరిమన్ దీవి తంతివార్త వచ్చినది. దీనితో విమానములను గొందురు.

దేశీయ తంతివార్తలు

(0) (మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

సింలా, నవంబరు 4:— 2 వ తేదీగల ఈక్రింది తంతివార్త హిందూదేశ కావ్యదర్శిగారిచే రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:— ఆంగ్లరంగము:— ఆంగ్లములు పరాసులును గలసి లాబోపుకు తూర్పున శత్రువులను ముట్టడించి కొంతఫలమును జయించిరి.

పరాసు రంగము.

ఆ వైపుననే పరాసువారు ముందుకు సాగి రెండు కందకములను పట్టుకొనిరి.

సెయిలీ సెయిలీలునుండి పరాసువారిని దఱిమి వేయుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించి భగ్నమనోరథులైరి. సెయిలీలుకు ఆగ్నేయమున పరాసువారు ముట్టడిసలిపి కొన్ని శత్రుకందకములను పట్టుకొనిరి. కాలమానము తోడపడినందున ఫిరంగులు బాగుగా పనిచేసెను.

రహ్యరంగము.

బ్రెజిల్ దక్షిణమున తీవ్రమగు యుద్ధములు జరుగుచున్నవి. ఒక చోట రహ్యును సేనలు వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. మొత్తముమీద శత్రుముట్టకు లన్నియు త్రొసివేయబడినవి.

గొమేనియా రంగము.

తమ స్థానములను నిలుపుకొనుచు జూలొలోయందు శత్రువులను వెంబడించుచు 606 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. డొబ్రుజా రంగమునందు మార్పులేదు.

బాల్కనురంగము.

రంగమునందు విపరీతముగా వర్షము కురియుచున్నను బ్రిటిషువారు ఘోరమున వై బొరాక్లి జూమా, బ్రెనెనిక్, కుంలి యను స్థలములను పట్టుకొనిరి. బల్గేరియను ఖైదీ ల నెటలు పట్టునడిరి.

II

3 వ తేదీగల ఈతంతివార్త ఇండియా మంత్రిగారి యొద్దనుండి వచ్చినది.

ఆంగ్లపరాసు రంగములు.

వర్షము విపరీతముగ నుండెను. లిబోపును సెయిలీ సెయిలీలులకు నుధ్య పరాసువారు ముందుకు పోయి పట్టుకొనిన స్థానములను బలపరిచిరి. వెడ్డెరుంగమున నాకోటను వదలితిమని జర్మనులు ప్రకటించిరి.

ఇటలీరంగము.

కాల్సోరంగమున ఇటలీవారు రహస్యమున నారంభించిన పనులై గొరి జియాకు తూర్పున నున్న మెట్టల వై నను కాల్సోయొద్ద వెలోనుకు తూర్పునను వారు శత్రువులను తలపడిరి. వారి పిరంగులు చాలచోట్ల శత్రుసేనలను చెదర గొట్టెను. వారి పశుతులు తివాళీ సాను మార్చి తూర్పు వంపులలో గల కందకములను సోబరు కాల్సోలదాపుననున్న మెట్టలను వెక్కిక కొండపట్టుకొని వెగేటికి తూర్పున 1100 గజములు ముందుకు పోయి బపచ్చియా నెల్లా కోస్తనీవికాల్స్టుకు దక్షిణమున బాలచోట్ల శత్రుస్థానముల నాక్రమించి 4781 మందిని పట్టుకొనిరి.

రుమేనియా రంగము.

పశ్చిమమున రహ్యవారు ఆస్టియాజర్మనీసేనను నిలుకరించిరి. ప్రిడెలు డ్రాగో సెల్వాలోరంగమున శత్రువులు తలపడగ వారోడించి జూమలను పశ్చిమమున పారదోలిరి. డమరువా స్సారుకు వైరుతిని 6 మైళ్లలోనున్న కొత్తస్థానములను బ్రిటిషువారు బలపరుచుకొనిరి.

రహ్యరంగము.

స్టాకడునడికి వడనుటనున్న రహ్యవారిముందు కందకములను శత్రువులు పట్టుకొనిరి. కాల్సోధియనులలో కాల్సూలు కొండకు పడకుట శత్రువులు తలపడగా రహ్యవా రోడించిరి.

III

సింలా, నవంబరు 6:— 1 వ తేదీ గల ఈక్రింది తంతివార్త హిందూదేశ కావ్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల రంగము

నెడెకోరునకు తూర్పున బ్రిటిషువారు కొక కందకమును పట్టుకొనిరి. శత్రువులు ప్రతియుద్ధమునలపి యోడిపోయిరి.

రహ్య రంగము.

నూతనముగా స్టాకాడు నది పశ్చిమమున శత్రువు లాక్రమించుకొనిన కందకములనుండి రహ్యులు వారిని తఱిమివేసిరి.

పరాసు రంగము

పరాసు పదాధిపతీ వాన్ కోటను సమీపించి విశేష నష్టమేమియు లేకయే దాని నాక్రమించుకొనెను. వెడ్డెరు చుట్టును గల కోటలన్నియు ముఖల మిత్రమండలి పరమైనవి. పరాసువారు రక్తక్షయమున వాన్ గ్రావు ఆకలి సరిహద్దునకు బోయి యక్కడికొండ నాక్రమించుకొనిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీవారు కాల్సోప్రభుత్వమువై తమ యుద్ధమును సాగించుచు వారికికైబాక్ అను కొండకు తూర్పునను సెసిం కా కొండవద్దను కొంతకాలము నాక్రమించిరి. వారు మఱి కొన్ని కొండలను పట్టుకొని అవవులనుండి శత్రువులను తఱిమి వేసి శత్రువు లెంత విపరీతముగ ప్రతియుద్ధములు సలుపుచున్నను తాము జయించిన స్థానములను వదలక 3488 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి.

గొమేనియా రంగము.

గొమేనియనులు శత్రువులను ముందుకు కాకుండ చేయుచు బ్రాసోకు ఆగ్నేయమున ముందుకు సాగి ముఖల హంగరీదేశములో బ్రవేశించిరి. గొమేనియా రంగమునందు మార్పు లేదు.

బాల్కనురంగము.

స్ట్రుమానదివై బ్రిటిషువారు ఎలిఫ్సానును పుగమును పట్టుకొనిరి. ఇది డెమిక్ హిస్సారుకు వైపున దిశమన్నది.

కన్యకాను ఋణము

సింలా, నవంబరు 6:— పోస్టు ఆఫీసుల మూలమున ఈ ఋణము నిచ్చుటకు వచ్చిన దాఖలులు ఈ సంవత్సరమునకు 2800. వీరిలన లభించిన మొత్తము 3248800 రూపాయలు. దీనిలో 2892000 రూపాయలు నగదుగా ఈయబడినది. గత సంవత్సరము లభించిన 49,90,400 రూపాయలలో నూటికి 64 రూపాయలు నగదుగా నిచ్చిరి.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

ఒక సెకండరీ పాఠశాల

ప్రధానోపాధ్యాయుడు బంధింపబడుట
పాల్నాట జిల్లాలోని మండేరియొద్ద గల బోర్ల సెకండరీ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడగు పి. వి. రాజు య్యరుగారు విద్యార్థులనుండి తీసికొనిన రు 594-0-2 జీతముల మొత్తమును స్వోపయోగమునకు నియోగించుకొని ఒక సంవత్సరకాలము ఎవ్వరికిని దొంగక దాగకొని యుండెను. ఇటీవల వారిని పట్టుకొనిరి. తేను క్రమముగా జరుగును.

మలబారుజిల్లా విభజనము

మలబారుజిల్లా కలెక్టరుగారు గత శనివారమునాడు జిల్లా విభజనమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు నూచించిన విషయములను జిల్లాబోర్డువారి ఎదుట పెట్టిరి.

బొంబాయి

కరాచీపోర్టు బ్రష్టిలు.

కరాచీ చేవునకు పోర్టు బ్రష్టిలను బ్రిటిషు ప్రజలు కాని వారినండిగాని, స్వదేశ సంస్థానపు ప్రజలనుండిగాని ఎన్నుకొనదగదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. కరాచీ బ్రష్టిల సంఘమువారునుల కంగకరించిరి.

బొంబాయి యంత్రశాలలవారు సమ్మెకట్టుట

బొంబాయి, నవంబరు 6:— గత వారమునందు కర్మ భాయ ఇబ్రహీంకం నెనీవారి నూలువడకు ములయందు పని చేయువారు తమ కెత్కున కూలి గావలయునని గమ్మె కట్టిరి. కం నెనీవారి కెత్కున లాభములు వచ్చుచున్నందున తమకు నెత్కున కూలి. గావలయునని పనివారు పట్టు పట్టి యున్నారని తెలియుచున్నది.

బొంబాయిలో మొహర్రం పండుగ.

బొంబాయి, నవంబరు 7:— పోషనాము నాడు (6-11-16) రాత్రి ఈ రోజుపు తొండలు లేకుండుననినది. నేను మొహర్రం నెలపు. ఈవిడుగూడ గుమ్మటములు చేవుగాన వూరేగింపులేదు. శాంతముగా కలవునెను ననివగలదు.

మొయిలు స్త్రీ మరు.

బొంబాయి, నవంబరు 7:— గత నెల 20-వ తేదీ టపాల తో కేసరీ హిందు నాక అనుబంధమునకు బొంబాయికి వచ్చింది. టపాయింట్ల యధ్యాగ్నము 12-30. 1 గంటలకు బయలుదేరును.

కలకత్తాలో కాక

గత నెల 20-వ తేదీని లండనులో బయలుదేరి 26-వ తేదీ టపాలతో వచ్చుచున్న కలకత్తాలోని నూవాక ఈ నెల 6-వ తేదీ పోషనాము నాడు పోర్టు సెకకు వచ్చెను.

బంగళాము

“ఎక్స్ప్రెసు” పత్రిక

ధరావతు వృక్షపువ్వు వర్ణనచతుర
కలకత్తా, నవంబరు 6:— ధరావతును కట్టవలసినదని పాట్నా జిల్లా మేజిస్ట్రేటు “ఎక్స్ప్రెసు” పత్రికకు వ్రాసిన యుక్తిపువ్వు మరల రద్ద పరుచుకొనేనని భాంకిపూరు విశేష కుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికకు వ్రాసెను.

హిందూ దేశపు తేయాకు

కలకత్తా, నవంబరు 6:— హిందూ దేశపు తేయాకు తోటలవారు, లండను కిట్టు లెంతివా ప్రపంచీ:— ఆస్సాము, సిల్హిటు, కచార్, తూర్పుబెంగాలు ఆయులందు తేయాకు వ్యవసాయము సాధారణముగా నున్నది. పశ్చిమబెంగాలు పంట ఆత్మలము. దార్జిలింగునందు సామాన్యముగా గలదు.

డక్కా విశ్వవిద్యాలయము

కలకత్తా, నవంబరు 7:— ప్రస్తుతము డక్కా విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనోద్యమమున విరమించి మేనేజరు జిల్లాలో క్రొత్త కళాశాలలను విద్యార్థిగృహములను ఎప్పుడును యందున శరణ్యాయమును వాణిజ్యవ్యాపార పరిభాషికు అటవీకాడి కాస్త్రములను కథానమును నేర్పటయందును ఆవిష్కరమును వినియోగించునలె నను తీర్మానమును మూ. కిశోర మోహన్ దాదరిగా రుపనాదించుట కనుమతినీ గోరిరి.

సిటిఆఫ్ నాగపూరునాక

ఈ నాక నిన్న (6-11-16) నిద్రాపతి (కలకత్తా) వచ్చి నది. గ్లాస్గో నండి వచ్చుచున్న క్రాసుహిలు నాకను శత్రువులు టూర్నోతో కొట్టగా నాగపూరునాక గ్లాస్గోనాకలోని ప్రయాణీకులను గత నెల 11 వ తేదీని కాపాడినది. క్రాసు హిలు నాకలో 118 గురు పరామ హైనికులుండిరి. 600 కించర గాడిదలుండెను. వారిలో 55 గురిని నాగపూరు నాక కాపాడినది. నిరుడునాగపూరు నాక యుద్ధప్రదీపనాక కపాయము కలిగినపు డందలి ప్రయాణీకులనుగూడ కాపాడెను.

వైలుబుడి తొలగుట.

కలకత్తా నవంబరు 7:— నేడుదయమున 7 గంటలకు మిడ్నా పూరుగడ సీనులక్ష్యమలకు నడుమ నాక గురుకుల బండి పట్టాలనుండి తొలగినది. 11 గంటలకు దారి మరల చక్కపడగలదు.

పంజాబు

సంయుక్త పరగణాలలో నిషాదవ్యములు.

అలహాబాదు, నవంబరు 4:— లెఫ్టినెంటు గవర్నరు సర్ జార్జి మెన్సన్ గారు రియల విశ్లేషించిరి. ఈ సంవత్సరముదాయము 121 లక్షలకు తగ్గినది. 11 లక్షలకు తక్కువ - మహావాపు వున్నది కష్టముగ నుండుటచే చాటుమాటు బట్టెల పరిశీలన కర్మమును కలిగినది. చాటుమాటు సారాజట్టెలను గురించిన తేసులు 999 నుండి 688 కి హెచ్చినవి. కొత్తను తేసులు రద్దీ నవి. అరబు స్థానమున నరపరా తగ్గటయే దీనికి కారణము. ఇప్పుడు నవాబునుండి కొత్తను విస్తాముగావచ్చు చున్నట్లు తెలియచున్నది. కష్టమును తేసులు హెచ్చుననే యున్నవి కలకత్తా చీఫ్ కమిషనరీలో భరలు హెచ్చుగా నుండుట యీ న్యాపామునకు ప్రోత్సాహకరమును చున్నదిగాన కాఖివారు తగిన శ్రద్ధబావవహెను.

ఉద్యోగములు

అలహాబాదు, నవంబరు 5:— ఆర్థిక శాఖావంత్రి మా తేబర్న యజ్జీగారు ఈ నెల 13 వ తేదీని మార్చేల్సునుండి బాబులుదేరి డిశంబరునెల మొదటివారమున హిందూ దేశము నకు వచ్చెదరు. ఆయన రాగానే ప్రస్తుత మీపనిచూచుచున్న హె. ఎఫ్. హోవర్థగారు - వాణిజ్య పరిశ్రామిక శాఖకు కార్యదర్శిగ పని చేసెదరు. ఆ శాఖలో ఖాయపు కార్యదర్శి మా. లో గారు పరిశ్రామిక సంఘమున చేరెదరు.

ఒక రాజుగారి యుద్ధవిరాళము

పంజాబు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు కాంబొ సంస్థానము నకునాగా, రాజుగారు వారికి విందునొసంగి యుద్ధవ్యయము లకు గాను 5 నేల రూపాయల నిచ్చిరి.

బర్మా

బర్మా వార్తలు.

నెల వులు.

రంగూను, నవంబరు 7:— రాజప్రతినిధిగారు రంగూను మాండలేనగరములకు వెళ్లు డిశంబరు 1 - 6 తేదీలనరుసగా ఆరెండు నగరములలోను శలవుదినములుగా నుండుటకు లెట్టి నెంటుగవర్నరు గా రాజ్ఞాపించిరి.

ఫిఫ్త్ కోర్టు

గురువారము నాటితో వీర్లు కాలపు శలవు ముగియును. శుక్రవారమునాడు మరల ఫిఫ్త్ కోర్టు విచారణలు ప్రారంభ మగును. పని చాలించుకొనిన సర్ హెన్రీ హార్టెలుగారి స్థానమున నియమింపబడిన న్యాయమూర్తి కిల్గుగా రానాను న్యాయశిక్షము నధిష్ఠించురు. న్యాయమూర్తి పార్లెలుగారు నెలవు నుండి వచ్చిన: పిర్మట న్యాయమూర్తి ఆర్ యలగుగారు మరల కోర్తనమువారి న్యాయవాది పనికి వెల్లెదరు.

యుద్ధనిధి.

బర్మా యుద్ధనిధి మొత్తమును రాజప్రతినిధిగారు చట్టికి వచ్చినపుడు దేశీయులు సమర్పించెదరు. నేటివరకు రు 6,594,58 లు చేరినవి.

పై నికులకు ముంచినారు.

యుద్ధమును జయము కలుగుటకు శత్రునాశనమును బోధించుచు, జలాశయములను విషమిత్రములుగ నొనరింపవలె నని ప్రత్యేకముగ నొక యువదేశమును కామందకీయ శుక్రనీతి మొదలైనవి హెచ్చించు చున్నవి. ఇట్టిపట్టలనుండి రక్షణకే గాక, రోగ సంపర్క నివారణకొరకు గూడ పైనికుల కిచ్చు నీరు గురించి పుచ్చుకొనవలసిన జాగ్రత్తకు మిలితేదని చెప్ప వచ్చును. గత బోయర్ యుద్ధములో తుపాకులవలన కలిగిన హానికంటె నీటిదోషముల వలన కలిగిన యపకారము లధికము లాయెను.

జలముచెడిన రెండలను, జలము వైజముగ మంచిది గాక పోయినను-ఎవరును విషమును కలుపనే నక్కరలేదు-అనేక రోగములు సంక్రమించును. అందుకొరకు జలమును శుభ్రపరుచు జ్ఞానమును గ్రహించినవారిని యుద్ధభూమియందు ఆవిషయమై నియోగించియున్నారు. విశాలమైన బోజాలలో శుభ్రపరచిన నీటినుంచి గుర్రపుబండ్లవైనుంచి దీసికొని పోవుదురు. ఆ బోజాలలోపల ఇసుక, బొగ్గులు పొరలగానేసి యుండెదరు. వీటివ్యాపారావచ్చు నీటినుండి కొన్నిదోషములు పోయినను, రోగకారణములైన క్రిము లుండవచ్చునని ఆనీటిని మరగ పెట్టి చల్లాల్పి యిచ్చెదరు. శుభ్రపరచిన తరువాత గ్లాసులో పడు వరకును నెక్కడను, చేతిని తగల్పువలసిన యవసర ముండదు. యుద్ధమున కివన్ని యవసరము గదా పా. జ.

వరదలు వసూలు

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయమున సేవకులుపబడిన సహాయనిధి మనూలు.	
ఇదివరకు ప్రకటింపబడిన మొత్తము బాపతు వసూలు రు 12	
చెన్న పురి లాకా లేజర్ విద్యార్థి, లాసంగిన విరాళము	10
	మొత్తము 22

కృష్ణ దేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయస్థితి నెఱింగించు చారిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పదిరూతులకు 1 ప్రతి యానం. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంక్లాండులయందును ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎన్ పంతులు నెం. 22 రు. ఆచారప్పక వీధి, మద్రాసు.

నిలక కాయలు

వదిరతుల పొట్లములు. క్రొత్త సరుకు నాగ్యమయినది. రతి 1 కి రు 1-5-0 లు. కానల సిన వారు మాకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయును.

ముండూరు స్టోర్సు మేనేజరు, (595) ముండూరు, పాలపూటు-

ఆంధ్ర సర్వ: శాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి. ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పాట్లజీ ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, 7. తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిపములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా (592) బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ చిన్న వైజ్ఞానకన్సనికూర్పు. వెల రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము 591 పోస్టుబాక్సు 212, దమరాసు.

MADRAS Palaghat Arrest of a Headmaster for Defalcation.

PALAGHAT, November 7. Intimation has been received here of the arrest by the Madura Police of M. P. V. Rama Ayyar, a native of Palghat and a late Headmaster of the Board Secondary School, Manjeri, under the Malappuram Taluk Board. The accused is alleged to have defalcated a sum of Rs. 594 0-2 being the amount of fee collections etc, and was in hiding for nearly a year evading arrest. He has been remanded and will be brought up for trial in the usual course.

Partition of the Malabar District. Mr. F. B. Evans, I. C. S., the Collector, at the district Board Meeting on Saturday last, placed before the members the proposals of the Government regarding the partition of the District of Malabar.

According to their scheme, the South Malabar District will comprise all those taluks up to the Korapuzha river forming the northern boundary with head quarters at Calicut and not at Palghat as was reported in some quarters. The Wynad will be added to north Malabar and so also a portion of the Kasargod Taluk from the District of South Canara, South of Chandragiri river, with head quarters at Tellicherry. Mr. Evans has invited public criticism on these proposals.

MYSORE A High Class Hotel. Opening Ceremony.

BANGALORE, November 6. One of the questions which had been engaging the serious consideration of the Industrial Committee of the Mysore Economic Conference for sometime past was that of encouraging the establishment of high class hostels in Bangalore and the Mysore Government had agreed to allow certain financial concession for running a Hindu hotel in Bangalore. Yesterday the hotel was formally opened before a select gathering of friends and well wishers of the proprietor of a Bangalore hostel who has undertaken the carrying out of this enterprise. Dewan Bahadur Puttanna Chetty who performed the ceremony in the course of a few words, referred to the impression that the Government was paying a large amount towards this enterprise and said that beyond the moral support the material support of the Government was small and they paid only rupees one hundred a month and every thing else was found by the proprietor of the hotel. Mr. Chetty also stated that a committee of officials and non-officials including the representatives of the Municipal Council would be appointed to look after the proper working etc. of the hotel. It is stated that the hotel is for the present intended for the Hindu gentlemen visiting Bangalore.

Death is announced of Mr. Lord Clanmorris.

On their way back from Kashmir Lord and Lady Willingdon visited Sarai Kala and were know over the excavation at Taxila by Sir John Marshall, Director General of Archeology. Their Excellencies were greatly interested in the work being carried on there.

DOWN IN A MAIN HOLE.-At Love Grove Sawage pumping station three labourers under a muccadam were in the main-hole of the drain yesterday evening (Friday) when they were all overcome by sewer gas. The muccadam's dead body was recovered from the main-hole last night, and one of the labourers died in Sir J. J. hospital this morning. (Saturday).-Correspondent.

His Majesty the King Emperor has approved of the appointment of the Hon'ble Mr. H. F. W. Gillman, I. C. S., to be an Ordinary Member of the Council of the Governor of Fort St. George in place of the Hon'ble Sir Harold Stuart K. C. S. I. K. C. V. O. I. C. S. retired.

Mr. Gow Magistrate Amballa has passed orders in a sensational assault case, in which one Kundanial, a lawyer's clerk, assaulted Tarachand, pleader, Amballa and caused severe injuries. The accused was found guilty under 326 Indian Penal Code and sentenced to two years' rigorous imprisonment.

A Press communique states that the Bihar and Orissa Government have received reliable information that Maulana Abulkalam Azad, late editor of "Ali Hikal" has been engaged in treasonable communication with the King's enemies, and have passed an order under Rule 3 of the Defence of India Act, placing restrictions on his movements and correspondence.

THE GREAT WAR.

Allies Activity From Arras and Armentieres.

Greek Situation Slowly Clearing Up.

LAST BIT OF LAND IN VERDUN REGION RETAKEN.

British Autonomy; A Bid or a Bait.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

German Naval Exaggeration.

Lost Mine Sweeper Described as a Cruiser.

LONDON, November 6.
The Admiralty states that the German Naval report, dated 4th November, of the sinking of a small English cruiser off the west coast of Ireland on the 23rd October, evidently refers to the "Genista" which was officially reported as lost on 26th October.

Indian Troops of Mesopotamia.

LONDON, November 5.
In the House of Commons, Colonel Yate asked why special field service allowance given to the Indian troops in the Mesopotamia and Egypt was withheld from those at Aden and Sheikh, why officers invalided from Aden were compelled to take privilege leave in the lieu of sick leave and why officers at Aden were charged income tax and troops not allowed free postage elsewhere than to India.
Chamberlain said he had not the information required to answer fully, but would enquire.

Construction of Vessels.

LONDON, November 5.
A report of Mr. Lloyd George's Register states that the vessels of 2,282,709 tons are now being built under the supervision of the register, largest output in the history of the society. Output of the United Kingdom remains far below normal, but figures show success of efforts of the neutrals, particularly the United States to cope with the increasing demand for the tonnage.

A German Dreadnought Torpedoed.

Damage Not Known.

LONDON, November 6.
Admiralty announces that submarine fired torpedoes at and hit a German Dreadnought near Danish coast yesterday. Damage done is not known.

The New Jute Buying Scheme.

LONDON, November 6.
Referring to the difficulties which have arisen in connection with the new jute buying scheme the "Times" says:—Possibly the only satisfactory solution is to revert to the earlier method of requisitioning Dundee mills for the supply of the specified Government indent, but some argue further that debate should be obtained from conference liners of the difference between the blue-book and market rates of freight in respect of all jute used on Government account and also remission of the Indian export duty.

German Steamer Arrives at Malta.

Germans Capture a Danish Vessel.

LONDON, November 6.
German steamer "Anatolia" has arrived at Malta towed by the British warship. The Germans have captured a Danish steamer "Ulla" and taken her to Swinemunde.

France.

Importance of the Capture of Damloup.

LONDON, November 6.
Continued heavy rain on the Somme prevented extensive operations over the week end, but the Communiqué from both sides report most furious cannonade. Notable feature is the steady extension of the British artillery fire northwards, guns thundering practically whole thirty miles from Armentieres to Arras.

Heavy Rain on the Somme.

LONDON, November 6.
The French occupation of Damloup completes recapture of every inch of ground won by the Germans in eight months operations against Verdun.

Slight Enemy Success.

Successful Raids on Trenches.

LONDON, November 6.
General Haig this afternoon says: During the night a strong enemy counter-attack regained a portion of the ground in the neighbourhood of Butte de Warlencourt. Eastwards of Les Boeufs our gains have been secured. We, three times, successfully raided the enemy trenches in Armentieres and Ypres areas.

French Advance.

Enemy Counter Attacks Fail.

LONDON, November 5.
PARIS.—This afternoon communiqué says:—We advanced between Les Boeufs and Sailly Saillisset. The Enemy at night violently counter-attacked the positions we had captured from Suillisset as far as St. Pierre-Vaast wood. All attacks on the northern Spur and on the western Edges of the wood were repulsed by machine guns and artillery fire with heavy losses, but the enemy regained a little ground south-west of the Wood and the village of Saillisset.

There has been lively artillery firing at Damloup, but no infantry action.

French Make Appreciable Progress.

Somme Trenches and Vaux Village Captured.

LONDON, November 6.
PARIS.—Last night's communiqué said:—North of the Somme we executed several attacks during the day and made a series of appreciable advances from the south of Fransloy to the south of the St. Pierre Vaast Wood. We pushed our lines between Le Borufs and Sailly-Saillisset several hundred metres in the direction of Trausloy. We captured a trench east of Sailly-Stillisset and conquered most of the village of Swillisset, south thereof attacking St. Pierre Vaast Wood on three sides. We made important advances capturing successively three trenches defending the northern horn of the wood and the whole line of hostile positions on its southwestern outskirts. Fighting was very desperate in this sector. Furious German counter-attacks were brilliantly repulsed with bombs and bayonet. We took 522 prisoners. The artillery duel continued in the Douaumont region. We have occupied the whole of the village of Vaux.

ITALY.

Extent of Italian Carso Advance.

Nine Thousand Prisoners Taken.

LONDON, November 6.
An Italian semi-official statement says:—Two days incessant fighting on the northern Carso has not exhausted the dashing Exeuvets Army which advanced on the 3rd eastward, besides northwards, pivoting on Mount Fret which is the key of the enemy's defences. It wheeled south-east, capturing strong defended and eliminating a whole salient. The whole advance covers a tract of ground over two miles deep and 312 miles wide. Ninety thousand prisoners, including 259 officers, ten four-inch howitzers with ammunition, numerous machine guns and much material were captured.

Bad Weather on the Italian Front.

LONDON, November 6.
Weather is now bad on the Italian front where heavy rains and mist are hampering operations. Austrians are now attempting diversion in Trentino where five attacks at one point have been repulsed.

Italian Bombardment at Constagnizza.

LONDON, November 5.
An Italian official statement says: We have repulsed attacks in the Concei Valley on Carso. We bombarded Constagnizza works and advanced and strengthened our line at several points taking fifty prisoners.

ROUMANIA.

Enemy Retiring Near Vulcan Pass.

LONDON, November 6.
A Russian communiqué says:—Attempts of the enemy to attack Rumanians in Altvalley in Transylvania collapsed under cannonade. The enemy in the direction of the Vulcan pass continues to retire northward pressed by the Rumanians who have captured four guns and prisoners. Dobrudja is quiet.

Determined Resistance.

LONDON, November 5.
A telegram to "Times" from Bukharest says:—All Rumanians continue to preserve their high morale stubborn defence, the enemy should not be able to reach interior for weeks when the cold weather will presumably terminate the serious operations. In the meantime, the sentiment of the country is crystallising for determined resistance. Most important Austro-German attack is now centred in the Alut valley. General Beldieff, the new Russian Representative at head quarters, regards the situation as satisfactory.

TELEGRAMS.

Austrians Pressed Back.

Enemy's Admission.

LONDON, November 5.
Austrian Communiqué says: Rumanians have recommenced attacks on the frontier in the region East of Braaso and have passed back Austrian front two kilometres at two points.

Gains and Losses in Rumania.

LONDON, November 6.
A Rumanian communiqué says:—We repulsed several enemy attack in the Prahova valley. The Enemy in the evening succeeded in occupying a part of our trenches on the Mount Dihamn, north-east of Aguga. Several enemy attacks in the Diagoslaverle region on the left bank of the Alt have been repulsed. Our pursuit in the Valcan Pass continues. More prisoners have been taken.

Greece.

French Flag Over the Greek.

Light Flotilla

LONDON, November 6.
ATHENS.—It is reported that the French flag was hoisted yesterday evening over the Greek light flotilla at Kera-Bini.

Discussion on Allied Demands.

LONDON, November 5.
King Constantine presided at a protracted Council of Ministers and Party Leaders discussed the question of handing over the light flotilla to the allies.

Nationalists Occupy a Town.

Royalists Order to Attack.

LONDON, November 5.
ATHENS.—Reinforcements are proceeding to Ekaterini and they have been ordered to attack the Venezelists, if the latter refuse to evacuate Ekaterini. The withdrawal of the Greek Army from Thessaly has been postponed, pending the establishment of a neutral zone.

Allied Forces Intervene.

ATHENS.—Allied forces have occupied Ekaterine where there has been a collision between the Venezelists and Greek Government troops, with a view to avoiding blood shed.

Royalists Vers. Venezelists.

Venzelists' Impression.

LONDON, November 4.
Telegrams from Athens state that the Royal Government is persecuting Venezelists. Twenty-five officers are at the present, imprisoned and one was executed at the Ekaterini before Venezelist occupation. A decree dismisses from army and navy officers joining Venezelos.

POLAND.

A Proclamation.

LONDON, November 5.
AMSTERDAM.—The German Governor-General of Warsaw has issued a proclamation announcing that the Austrian and German Emperors have agreed to establish an independent Poland with a hereditary Monarchy and a constitution and national army. Frontiers will be defined later.

A Proclamation.

Trap for Poles.

LONDON, November 6.
The belated Austro-German offer of Polish autonomy is regarded as dictated by military necessity. It is not thought likely that the Poles will fall into the trap, as, apart from the fact that the offer is limited to Russian Poland, the proposed organisation of the national army indicates that the whole scheme is merely a device to force the Russian Poles into Austrian and German military service. It was recently reported that General von Hindenburg insisted upon immediate Polish levies, demanding 700,000 recruits from this source.

The official North German "Gazette" shows that is the object when it says:—"Germany's security demands that Russia shall never be able to use a military consolidated Poland as a gate for the invasion of Silesia and West Prussia."

The English papers declare that the proclamation of the Grand Duke Nicholas remains the charter for all Polish peoples.

RUSSIA.

Desperate Struggle for Mountain Positions.

LONDON, November 5.
A Russian communiqué says: There was a desperate fighting on the South-Western front in wooded region south of the village of Lipitza dolnays. The enemy after a furious bombardment with heavy guns attacked in great strength. They were repulsed at various points by counter-attacks, but captured a portion of the advanced trenches on the heights east of Lipitzadolnays. Fighting continues.

Germany.

Reichstag Adjourned.

LONDON, November 6.
The Reichstag has adjourned to 13th February.

TELEGRAMS.

AUSTRALIA.

Discovery of Wolfram Mines in Australia

LONDON, November 6. SYDNEY.—Director of Mines of the northern territory states that numerous well defined wolfram reefs and leaders from an inch to four feet have been located and outcrops are traceable for half a mile in a number of instances. Large area has still not been prospected. The Federal Authorities have ordered further investigations.

Compulsory Military Service in Australia.

LONDON, November 6. MELBOURNE.—Mr. Hughes is summoning conference of the Labour party. Referendum figures are now No. 1,080,000-Yes-1007,000. Count is still incomplete.

Wolfram in Australia.

LONDON, November 5. A telegram from Sydney says: Numerous wolfram reefs have been located in northern territory. Sixty-two tons have been produced in past eighteen months.

Egypt.

Mecca Pilgrims General Satisfaction with New Administrations.

Old and New Conditions Compared.

LONDON, November 6. A Telegram to "Times" from Cairo says that the ceremony of receiving the Holy Carpet on its return from Mecca was held on the 2nd instant. Those who had taken part in the pilgrimage were most satisfied with the manner in which the Grand Sherief of Mecca had taken care of their needs. The Hygienic precautions were especially remarkable; hence the great immunity from cholera and plague. There were thirty thousand pilgrims including five thousand Indians. The Chediv to the Sultan of Morocco, who went to Mecca as the head of the special mission said that he and his companions were delighted with their experiences. They were much impressed with the sincerity and sagacity of the Grand Sherief and added that Indian Muslims, whom they had met in Mecca, were similarly favourably impressed with the conditions contrasting strikingly with the pillage, bloodshed and epidemics, which had been characteristic of the pilgrimage before the war.

United States.

American Steamer Sunk.

LONDON, November 5. The American Steamer "Hannu" has been sunk by a submarine. Thirty one on board were saved.

The U. S. Presidency.

Speeches of Rival Candidates.

NEW YORK, November 6. The Presidential campaign has concluded. Dr. Wilson deprecated the discussion of foreign policies by self called statesmen who scattered tinder while the world was ablaze. Both candidates dwelt on the tariff question. Dr. Wilson taunting the Republicans with advocacy of a high protective tariff. Mr. Hughes declared that the only hope of the American workman not succumbing to foreign competition after the war was a tariff at least equivalent to the difference in the price of labour in America and abroad.

Simla.

War cables to the Viceroy.

SIMLA, November 6. The following telegram, dated the 5th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British captured a trench east of Gueudecourt. The enemy delivered a counter-attack, but was completely repulsed. The French infantry, which had come quite close up to Vaux Fort, occupied this very important work without any loss. The belt of the exterior forts of Verdun is now re-established in its entirety and is firmly held by the French who have since continued to advance as far as the outskirts of Vaux village and obtained a footing on the crest dominating the village.

The Italians continuing their offensive obtained further success along the northern brow of the Carso plateau and captured strong defences in the difficult ground east of Veliki Kribach and Mount Pacinka. After taking several trenches and clearing the enemy out of the wood and caves the Italians, in spite of intense artillery fire and counter-attacks, held the line gained and captured 3488 prisoners.

The Russians have driven back the enemy who had occupied part of their trenches on the western bank of Stokeod.

The Rumanians continue to hold the enemy at all points and south east of Brasso have re-crossed the frontier and are again on Hungarian territory. The situation in the Dobrudja is unchanged.

The British, following up their success on the Struma, have captured Allipss, south-west of Demirshissar.

Dehli.

REPLANNING OF DELHI.

Mr. Edwin Lutyens Visiting the Emperor.

LONDON, November 6. His Majesty the King George to-day received in audience Mr. Edwin Lutyens who is leaving for India shortly on business connected with the proposals of the committee appointed to advise the Indian Government regarding replanning of Delhi.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Success of the Conversion Loan Scheme.

SIMLA, November 6. The number of applications received through the Post Office for 4 per cent Conversion loan of the current year was about 2,300 with the aggregate amount of Rs. 32,48,300. Of this amount Rs. 23,92,000 or nearly 73 per cent, was received in cash the balance being paid by withdrawals from the Savings Bank accounts. Last year out of a total subscription of Rs. 49,90,400 to Post Office section of the Terminable loan only 64 per cent was received in cash. About Rs. 32 lakhs representing the new money it may be mentioned that on the present occasion concurrently with the subscription to loan a substantial net addition amounting to over 50 lakhs have been made to deposit with the Post Office Savings Banks whereas last year, during the period when the terminable 4 per cent loan was under issue, not reduction of deposits, took place to the extent of Rs. 14 lakhs, after allowing for amounts withdrawn for subscription of the loan. It has already been announced that subscription to the general section of the Conversion Loan amounted to Rs. 6,35,11,500. Since then the Government of India have, as a special case, accepted a subscription of Rs. 5,37,800 from the Chief of a Native State who was, owing to his absence in France on active service, unable to send in his application by the date fixed for closing the main loan. The aggregate amount of subscriptions to Conversion loan of 1916 is thus Rs. 6,72,97,600.

Calcutta.

Tea Outturn in India.

CALCUTTA, November 6. The Indian Tea Association, Calcutta, has cabled to London as follows: In Assam, Syhet, Cachar, Eastern Dooars the outturn is normal, prospects fair and the weather seasonable. In western Dooars the outturn is poor, prospects fair, weather changeable and mosquitoes severe. In Darjeeling the outturn is normal, prospects bad, cold wet weather is interfering with the outturn and the blight is severe. In Terals the outturn is normal, weather favourable and the season is closing.

The Proposed Dacca University.

A Motion to Defer.

CALCUTTA, November 6. The Hon'ble Mr. Kishor Mohun Choudhury had asked permission to move at the next meeting of the Bengal Council a resolution recommending that the proposed Dacca University be deferred for the present and that the money should be spent on establishing colleges and high schools in various districts additional hostel accommodation, manual training and instruction in trade, commerce, technology, forestry etc.

The 'City of Nagpur'

The "City of Nagpur" arrived here yesterday. On the 11th October she rescued the passengers and crew of the "Cross Hill" of Glasgow which was torpedoed by the enemy. The "Cross Hill" had one hundred and thirteen French soldiers and six hundred mules. Of these fifty-five persons were rescued by the "City of Nagpur." Last year the "City of Nagpur" did a somewhat similar work in the rescue of the passengers and crew of the "Euphrates" which had been wrecked.

A Derailment.

CALCUTTA, November 6. At about two hours on the 7th instant a derailment of a wagon on a down goods train occurred between Midnapur and Codapeasal stations damaging the permanent way seriously. The up and down Ranchi Express have been considerably delayed in consequence. It is hoped to restore through communication by eleven hours.

PUNJAB.

Raja Chamb's War Gift.

LAHORE, November 6. After the durbar at Kangra on the 25th October His Honour Sir Michael O'Dwyer with Lady and Miss O'Dwyer paid a visit to H. H. the Rajah of Chamb State. At a dinner at the Residency the health of the distinguished guests was proposed in felicitous terms by the Raja who expressed his desire to mark his appreciation of the visit by a gift of Rs. 5,000 to be expended for war purposes in any way that His Honour and Lady O'Dwyer might think suitable. Sir Michael O'Dwyer in replying to the toast dwelt upon the services rendered by the State to the Paramount Power, and in gratefully accepting the special gift of Rs. 5,000, spoke of the liberal contributions made by the State to the various war funds.

Bombay.

Bombay Weavers Strike.

Dissatisfaction Regard Wages.

BOMBAY, November 6. The weavers of certain weaving mills under the agency of Messrs. Currimbhoy Ebrahim and Co., struck work last week and demanded higher wages. Mill hands have been informed by the manager that they are sufficiently well paid and that their grievances are imaginary. Spanners have not joined the strike and the spinning departments of the mills concerned are working as usual. It seems that there is general unrest among the mill hands owing to their having the impression that the weaving mills are making large profits and so they too ought to earn more money.

The Hon'ble Sir George Barnes has arrived in Bombay from Karachi on a tour of inspection.

Karachi Port Trust.

Foreigners Disqualified for Trusteeship.

KARACHI, October 6. The Bombay Government propose to disqualify persons other than British subjects or subjects of any State in India from being elected or appointed as Trustees of the Karachi Port Trust and have asked for the Port Trust's views thereon.

The Port Trust have passed the following resolution:— The Commissioner in Sind be informed that the Board concur with the proposed amendment and are further of opinion that no person should be considered eligible as a port trustee, who, being a foreigner, has become a British subject by taking out letters of naturalization and that no person, both of whose parents are not or, if deceased, were not by birth British subjects [subject to the foregoing provision] should be considered eligible as a Port Trustee.

Arrival of the Mail Steamer.

BOMBAY, November 6. The P. & O. Mail steamer "Kaisar-i-Hind" with English mails of the 20th October arrived in the Harbour at daylight. Postal express trains leave between 12-30 and 1 P. M.

S. S. "Caledonia."

The steamer "Caledonia" which left London on the 20th October and has on board the Mails of the 26th ultimo arrived at Port Said on Monday the 6th instant.

Mohorrum in Bombay

BOMBAY, November 6. The celebration by the Mahomedan community of Bombay of "Matakirat" or "Night of Slaughter" on Monday passed off quietly. Tabut or Mohorrum holiday will be observed to-day. As this year also no Tabuts are constructed, there will be no Tabut procession and the holiday promises to pass off as peacefully as in recent years.

Prices at Basrah.

KARACHI, November 6. Major J. D. Gordon, A. A., Military Governor of Basrah has fixed the maximum prices for food-stuffs and fuel within the limits of Basrah municipality, and merchants are prohibited from holding up stocks of any kind and thereby inflating prices. Any shop-keeper selling goods above the fixed maximum rates is liable to a fine of Rs. 500.

Bombay Share Association.

Annual General Meeting.

BOMBAY, November 6. At the annual general meeting of the Share and Stock, Bookers Association, Bombay, Sir Shapurji Broacha President, said that the stock exchange had suffered two severe crisis in recent year, one in 1913 and again just before the war many people had suffered therefrom. He, therefore, deprecated the idea of brokers dealing with men without means at their back. Coming to the question of forward transactions in Fata referred shares the speaker said that he opposed such transactions because heavy fluctuations rendered the business unsafe and brokers themselves should prohibit such forward dealings. Sir Shapurji then compared the state of share market in Bombay with that of Calcutta. In Calcutta, he said, the market prices were based more on dividend earning capacity of mills, but in Bombay the prices were speculative without any relation to their earning value. He said the future of Bombay mill industry was indeed very bright, it would improve day by day as there would be an immense demand for cloth and yarn from Mesopotamia, Egypt, Africa and other countries. Regarding Tata Iron and Steel Company Sir Shapurji was very optimistic about its future, although he said it would take a little time to develop the concern fully.

UNITED PROVINCES.

Excise Administration.

ALLAHABAD, November 5. In the resolution on excise administration Sir James Meeson remarks that the receipts for the year are less by eleven lakhs than the highest figures reached, the income having fallen to under 121 lakhs. Preventive action by the department has been rendered difficult in the case of illicit distillation by the reason of plentiful mahwa harvest. Prosecutions for illegal manufacture of spirits have risen from 399 to 688. On the other hand, the decreased number of prosecutions in connection with cocaine probably affords an index to the decline in the traffic due mainly to cessation of supply at the source. It is significant, however, that Japan has now apparently become the source of supply of this most sinister drug. Offences against opium laws continue with lamentable frequency. High prices ruling in Calcutta Burma and China are a powerful and continuous incentive to this form of contraband which demands for its eradication the untiring watchfulness on the part of the preventive staff.

Burma.

Special Holidays.

RANGOON, November 7. His Honour the Lieutenant Governor has directed that the 1st and 6th December be gazetted public holidays at Rangoon and Mandalay respectively owing to the arrival of H. E. the Viceroy on those dates.

Re-opening of the Chief Court

When the Chief Court reopens on Friday after the long vacation Mr. Justice Higg who has been appointed to officiate as a Judge of the Chief Court in the place of Sir Henry Hartnoll, retired, will take his seat on the Bench. Mr. Justice R. Young will continue to act as Judge until the arrival from leave of Mr. Justice Farlett when he will revert to the Government Advocateship, Burma.

Burma War Fund.

The Burma War Fund total collections, which is to be handed over as a gift from the inhabitants of the province to the Viceroy next month, has to day reached to Rs. 6,59,456.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

డి. వి. చ. తమవ్రాత ఆధ్వర్యమున.
మా. కృ. రా. అంగమున వ్రాయబడిన లేఖలు ప్రకటింపబడజాలవు.
ఒక అభిమాని. వారికే వ్రాయుడు.
శ్రీరత్న కవి మందిరము. ఇప్పుడదనుకాదు.
కందుకూరు వార్తలు; ఆంధ్రవిద్యార్థులు; ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి— సంతకము లేదు.
బెజవాడ కలవరము— చక్క ఆవియున్నారము.
ఒకపాదము; చి. వె. సు; శ్రీ. ల. కా; స. హ. రా; య; స; ప్రకటింపలేనందులకు చింతిలుచున్నారము—సం.

I వెలువలు

అయ్యా!
కృష్ణానదివరద లింత విశేష మగుటకు ప్రస్తుతము నదిని పూడ్చిచేయుచున్న లంకలవృద్ధియే కారణము. ఒక మైలు వెడల్పున ప్రవహించు నీటిని బాలు పూడ్చి నాలుగుగట్లగుల వెడల్పున నడువలయు ననిన నీరెంతయో మిడి కుబుక యేమగును? స్వేచ్ఛాప్రవాహమున కడ్డుగలుగుటచే ప్రస్తుతపు కరకట్ట లంతటి ప్రవాహమును నిరర్థంతరముగ నిలుపగలుగునా? ఇదివఱ కెన్నడు వరదయన నెట్టిదియో యెఱుంగని ప్రదేశములన్నియు జలమయములై విశేషభూములు నష్టపడుచుండి ప్రజల కనల్పభాగ లుప్పటిల్లుచుండ స్వల్పభూమిని వృద్ధి చేయుట నాలోచించి సామాన్యప్రజల కష్టము ప్రభుత్వము వారు పరిగణింపకపోవుట మన దురదృష్టముగదా! 1905సం॥న నెటిలో మెంటువారు నీటిపారుదల, మురుగునీరులు గల భూములని శిస్తు వృద్ధి చేసిన భూములన్నియు ఇంజనీరింగువారి నిర్ణయచే శిస్తుగంతులలో నెండుటకును, మామూలు నీటిముంపు భూములతోపాటు నిట్టి వరదలవారే బడుటకును బాత్రమా యేనే! ఏమిభూస్వామ్యము? ఎన్నడులేని ప్రభుత్వము మెయింక కనాలో ప్రక్కయూళ్లకుగూడ సంభవించె! 1914 సం॥ము వరదకును, నేటివరదకును మెయింక కనాలో దాడికి భీతిల్లి తత్ప్రాంతవాసు లెల్లరునఱచేత బ్రాణములనిడి మామూలువరద ప్రదేశములతోపాట హాళిరాత్రులు మితిలేనిశ్రమల నందవలసెగదా! ఇయ్యది పాతూరువద్ద పదుగండ్డి ప్రభావము గాని వేరుగాదు. ఈగండ్డిని చేసవియందు తగుమరమ్మతుచేయక వరద సమయమున నెంతధనము వెచ్చించి నిలుప యత్నించినను, మహాప్రవాహము వైసద్రోయుచుండ నెట్లు నిలువగలదు? ఇంతకు ప్రభుత్వమువారి విత్తము వ్యయమగుచుండేనే గాని ప్రజలకు మేలుగలుగకుండే. మహాక్షోభ నందుచుండిన ప్రజల మొఱు లాలించి దయామయులై రెల్ల నాటిలంకలను వృద్ధిచేసి నదిని క్షుప్తపరిచి ప్రవాహముమిడి కెగయునట్లుచేయక వృధాగా నుపద్రవసమయములందు గండ్లు మొదలగువాని మరమ్మతులకువినియోగించు ద్రవ్యముల్లో సగముపాలై ననుపయోగించి చేసవికాలమున. నావశ్యకమైన మరమ్మతులను జేయించి ఇట్టి యుపద్రవము లంతగా కలుగకుండులాగున నేర్పాటుచేయ ప్రభుత్వమువారిని, ఇంజనీరింగువారిని వేడుకొనుచున్నాను.

జంపాల వేంకటస్వసింహము.

II కృష్ణ వరద నిధి.

అయ్యా!
మనదేశములో వరదలు హెచ్చినవి. ప్రతిసంవత్సరము ఏ ప్రదేశమునో జనులకట్టుకొనుటకు బట్టలులేక తినుటకు తిండిలేక నిలుచుటకు నీడలేక యుండవలసినవా రగుచుండుట మిగిలినవిక విశదమే. కృష్ణా, తుంగభద్రాదినదుల వరదలవలన నేడు మనదేశములో సంభవించిన విపత్తు వర్ణనాతీతము. నిన్నటి ఆంధ్రపత్రికలో కృష్ణవరదలను గూర్చి వ్రాసిన వ్రాతలు, విలేఖకుల వ్రాతలు మానవహృదయముగల వారిని నీరు జేయుచున్నవి. ఇటువంటి ఆపత్కాలములలో యావనులను విద్యార్థులను జేయవలసిన కార్యము విశేషముగా గలదు. దేశహితైకజీవనమునందు శిక్షణవిద్యార్థులకు లేమింజేసి మనదేశములో నిటువంటి ఆపత్కాలములందు సహిష్ణుత్వము తమ ధర్మములను నెరవేర్చుటకు నున్నారు. ప్రస్తుతము లేనివానికొకరు దుఃఖించుట వలన నినుచుంట్లయే ననులాభములేదు. ప్రకృతమున విద్యార్థులు విద్యాభ్యాసమునకై ఎంతయో వ్యయము జేయుచున్నారు. ఆవ్యయములో ననేక అనవసరపు వ్యయములు చేయుచున్నవను సంగతి విద్యార్థులకే తెలియును. భోజనపు వ్యయము, పాఠశాల జీతము, పుస్తకములు, బట్టలు కొనుట కగువ్యయము గాక ఇంక నెన్నియో వ్యయములు చేయబడుచుండుట నూటికి 94 గురికే అనుభవమే. ఈ వరదకాలములో ఆవ్యయములలోని దై నను గొంతమిగిల్చి తుదకాధిపతి పిడితు లగుచున్న రెండులక్షల జనుల కొక్కొక్క ఒకబళము నిచ్చి, తమ స్వాస్థ్యత్యాగమును, భూతదయను, జూప బ్రార్థితులు. బంగారాదేశములో వరదలు వచ్చినసమయము నందు విద్యార్థులు చేయు కార్యములు లేక్కరు మితిమీరి యున్నవి. కొట్టుకొనిపోవు జీవరాసులను సంరక్షించుటకు గొండులు పడవలమిదను, కొండులు తెప్పలమిదను, కొండులు ఈతమిదను ఉత్సాహముతో వెల్లిజనులను, పశువులను రక్షించెదరు. కొండు గ్రామములలోను, పట్టణములలోను, ఇంటింటికి బోయి, ధనమును, బియ్యమును, వస్త్రములను ప్రోగుజేసి ఆ నిరాధారులగు ప్రజలకు ఇచ్చెదరు. పెద్ద పెద్ద కళాశాలలలో జదువు విద్యార్థులు, విద్యాధికులు తమ తమ భోజనపు సౌఖ్యము కొరకై యెవ్వరుకొనిన పాలను, నేతని మఱి కొన్ని విలువగల పదార్థములను మాని, వాని కగు వ్యయమును ఆ నిరాధారులను సంరక్షించుటకుగాను వినియోగ పఱచుటయు మిగిలినవి వినియుండురు. అటువంటి స్వాస్థ్యత్యాగమైన జీవితము దేశనాయకుల బోధలవలన గలుగును. వంగదేశములో బ్రతి విద్యార్థియు దేశ హితైక జీవన మందే మనస్సును లగ్నము జేయును. మన దేశములో నట్టి బోధలు లేమింజేసి విద్యార్థు లిట్టి సమయములలో దమ విధ్యుక్త ధర్మములను నెరవేర్చుటకు వీలులేక యున్నది. కాని యిప్పు డిప్పుడేదయ మైనది. ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల ఆందళి ఆంధ్రుల అభిమానము నింకను బొందకున్నను దలయెత్తుచున్నది. దేశ హితైకజీవనమును ఉగ్రపాలతో బోయుచున్నది.

ప్రస్తుతము ఆంధ్రవిద్యార్థు లందఱు తమకు దోచినంత వఱకు, తమ శక్తికి దగినంతవఱకు కొంత సామ్యము ఆ నిరాధారులకు సంరక్షణార్థము పంపుడు. అంతియేగాక. మిగిలినవి జనులు మిగిలిన గ్రామములలో, ప్రతియింటనుకొంత సామ్యము, బియ్యమును, వస్త్రములను ప్రోగుజేసి పంపుడు. విద్యార్థులందఱు అభిమానముతో నీకార్యమును నెరవేర్చిన యెడల ఎక్కువ స్వాస్థ్యత్యాగమును జూపినవారగుదురు.

మనదేశములో నొక దురలవాటు కలదు. ఆదేమనగా మన పెద్దలు అనగా పాశ్చాత్య విద్యాధురంధరులు దూరము నుండి వినవచ్చు ఏడుపుధ్వనులకే ఉత్తర మొసంగువారు కాని తమ యింటి ప్రక్కనున్న ఒక బీదవాని దుఃఖమును మాన్పువారుకారు. ధర్మము స్వగృహమునుండియే మొదలుపెట్టి వలయును. కృష్ణ గోదావరిల్లాను సమీపమున నున్నదని చాలమంది మన మెందుకు చందాలు ఇయ్యవలెను అనిన వారిని జూచియుండుటచేత నీవిషయమును వ్రాయవలసి వచ్చినది. ఆపత్తు ఎక్కడవైన నేమి? ఆపత్తు ఆపత్తే! కాబట్టి ప్రతి విద్యార్థియు, ఈ దినములలో గృహపడి కొంతసామ్యము ప్రోగుజేసి ఆ నిర్భాగ్యులకు బుర్రజీవమును బోయటకునడుములు కట్టుకొనెదరను నమృతముతో నే నీవిజ్ఞప్తిని వినయపూర్వకముగ జేయుచున్నాడ.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభలో దీర్ఘనింపబడు ధర్మములలో నీసేన యొక ముఖ్యధర్మముగా బరిగణింప బడవలయును. ఆంధ్రమాతకు నేనజేయు దినములు సమీపించినవి. ఆమె నేనకు బోయినప్పు డూరకనే వెల్లుటకంటె నీస్వాస్థ్యత్యాగమనెడి వివిధ కుసుమములను బసిడి పళ్లెరములోబెట్టి పట్టుకొని వెల్లిన ఆమె సంతోషమునకు మేఘయుండదు. కాబట్టి వరదల విపత్తుచే బాధపడు జనుల సంరక్షణార్థము నడుములు కట్టుడు. ధర్మమార్గమునే నడుపుడు. ఫలము సిద్ధించును.

ఒక సోదరుడు.

కలియుగ కల్పవృక్షము. 133

కృతయుగముందు కల్పవృక్షము చునుఖ్యులకొరకలను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగముందు మానవజాతి యొక్క ఈతిభాదలనుతీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యంబులనిచ్చునది మన దైద్యవిద్యకుపుస్తకముకొరినవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజశైద్య శారాయణి కేశవశీ, ఆయుర్వేదవీరయ బౌషధాలయము. 20 చీనాబజారుకోడ్, మద్రాస్.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.

కల 0-4-0 పాస్తేడి అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము,

తెలుకెట్టిపిడి, మద్రాసు.

చిన్న పురుగులు 124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగువలె కేయింబవల్లు, విధి విరాములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మిగ్గువాములలోని నేల కొట్టెల్లు బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తెనెటిగ సహకారిగా నుండదగినబంటు.

చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వాటితో సహధ్యాయు గావలసినచున్ను.

కావున నిట్టి పరమశక్తువును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలనివ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

కల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
,, 3-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ నుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అర్థశాస్త్రీ పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని

నెం 155, జమ్మూచనీదుపిడి, బొంబాయి.

ట్రాజానా 593

ప్రకృతి శాస్త్రాభివృద్ధి

ప్రపంచమునందలి ప్రతిదేశమునను, మానుషిక దౌర్బల్యము అవస్థలను గూర్చియు, వర్తమాన భవిష్యత్కాలముల సంతతివారల ఆరోగ్యాభివృద్ధి సాధనమునుగూర్చియు, అనేకులు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు వారి జీవితముల ధారపోసి యున్నారు. ఆకాలపు వృద్ధాప్యమునకు నూచనయగు వెంట్రుకలురాలట హానికరములగు క్రిముల పనియను నిర్ధారణ నపీనపు () లలో ముఖ్యముగ మనకు సంబంధించినది.

ఈ వ్యాధి అనేక యావనలందు సామాన్యముగనున్నది. ఈ క్రిమి సముదాయము వెంట్రుకల నంటియుండు చర్మపు కప్పలలో ప్రవేశించి వెంట్రుకల యభివృద్ధికి వలసిన, రక్తనాళములనుండి వచ్చు పదార్థమును తినివేయును. దీని పర్యవసానము వెంట్రుకయొక్క పాదునకించి వెంట్రుక పాలిపోయి రాలును.

ఇందుకు కారణమును కనుగొనుటకై ప్రకృతిశాస్త్రజేత్రులు ఆ కారణనిశ్చయి సాధనమునుకూడ కనిపెట్టినారు. ఆ క్రిమిసముదాయమును నశింపజేసి వెంట్రుకల పాదునకు తగిన ఆహారమును కలుగజేసి వాటి నారోగ్యమునకు దెచ్చుటయే ఇందుకు సాధనము. ఇంతవరకును ఇట్టి సాధనము అసాధ్యమని తలంచబడెను కాని, ఇప్పుడు “ట్రాజానా” యనునది ఇందుకుగాను యిప్పుడు కనిపెట్టబడినది.

“ట్రాజానా కేశాహారము” క్రిములను జంపును. వెంట్రుకల పాదులకు పుష్టిజేయును. వెంట్రుకల నెరుగునట్లు చేయును. కిరీటమునుబోలు తన శిరోజపుంజము ఊజించెననియేస్త్రీయును విచారపడ నవసరములేదు. త్వరగ నిశ్చయముగ నవి రాగలవు. ఏమానవుడును యావనదేశలో వృద్ధాప్యమును ధరించనవసరములేదు. తమ దృష్టిపథమునందున్న యా యావధమును వినియోగించి తమ యావనమును కాపాడవచ్చును. “ట్రాజానా”లో కొవ్వుకలియదు.

కెమిస్టు నడుగవచ్చును. ఇది రెండువిధములగు నుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, నేరొకటి స్త్రీలకు, మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగగూడ యుండును. మీ రేయగులదు కాణములలో నడిగినది యిత్తురు లేదా సోల్ ఏజెంట్లు మట్టి అందు కో లిమిటెడ్ 19 కెకండులైను బీచ్ పోస్టు బాక్సు 226 మద్రాసు అనివ్రాసిన తెప్పించియివ్వవచ్చు యిత్తురు. ఖరీదు 5 బౌన్సులు సీసా చల్లుతునే దానితో సహా 1-12-0
,, 10 ,, 2-12-0

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

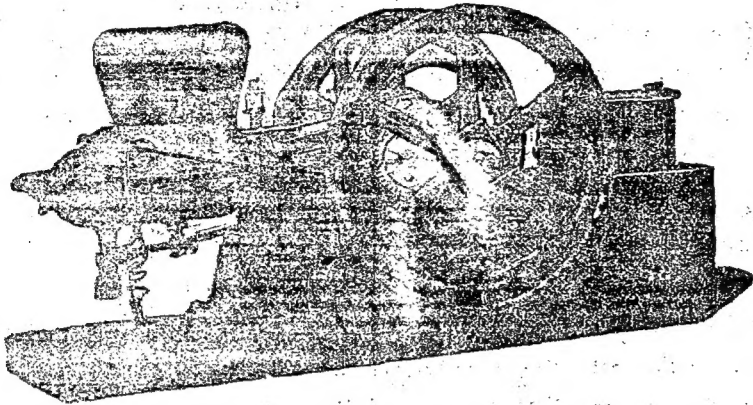
ఆ కుటుంబపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కిరీటమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, సోతివోష్యలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణిమిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి సాదారణదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమునకై గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 డోసుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రొవైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144, No 2. BOMBAY.

“ఆమెక్ కో” యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడువబడును

ఈయంత్రము నడపుటను ఏ పిల్లవాడు లియును నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుపబడినది. పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అన్నయంత్రములను, మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలరు.

వెల ఆతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావర్ణ స్థానములలో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మాకెక్స్ట్రా వ్రాయును.

బెన్సు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
327 హైస్ట్రబాక్సు నెం 63 మదరాసు

శ్రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-8 వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
బి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, హైదరాబాద్ 212, వక్ర్రాసు.

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేదీ యావధ ప్రదర్శనములందు నిచ్చిరి
జాండూ ఫార్మ్యూటికల్
వర్కుస్

శేషములు, బిల్లులు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయును. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

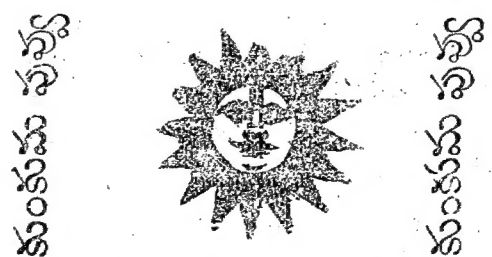
గ్యాలీస్ మోటారు సాతశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని పాగుచేయు గలుగుటకును తరిపీయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులుచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంత్రముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈసాతశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారిపద్ధతులచే నెన్ను యిప్పించిపంపబడును. అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి వ్రాసులు డిసంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. వ్రాసులో చేగడలించివిద్యార్థులు ఈనెల 50 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాదగూరి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావోసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికోవచ్చును.

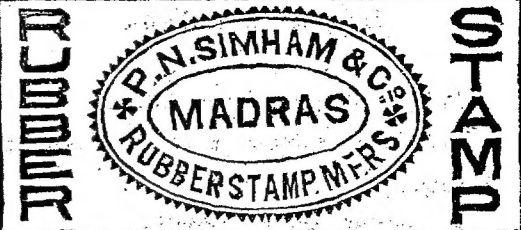
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

రబ్బరుస్టాంపులు. రు 2
ఇత్తెల్లికొన్నిసలులు. 1
కస్టమరీ. తులం 30
గోరొట్టెజునం. 6
పచ్చికరూపురం. 2
కుంకుమపువ్వు. 1.4
పాటుయింగున బ్రి. 1
మగండుపక్కపాటెరత్తి. 1
పియర్ పింహాలండు కో
ఆదియన్నినామునానిగినుద్రాసు.

మోటారు బస్సు

హైదరాబాదు యిలాకాకి తయారుచేయబడిన దాని మాదిరి 25 మనపులకు సరిపడునట్టియు 1½ టన్ను బరువును మోచుగలిగినట్టియు; ఇండియాదేశపు శీతోష్ణ నితికిని రోడ్లనైన నడపుటకును అనుకూలముగ నుండునట్లు చేడియేటటు మొదలగు మారినసాకల్యములు గలిగినట్టియు, కాంటినెంటల్ మోటారు కారు ఇత్తుడు క్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. చుట్టియు 30, 25 మన పులకు తగిన నివర్తికకారులు కూడ రెండు కలవు.

The South Indian Motor Co.,
"WELGLOSE,"

584) PETERS ROAD, ROYAPET

అత్యద్భుత ఆయుర్వేద మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నెయందు మంచి మజ్జిగ వేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాతఃకాలం నందు పుచ్చుకొని: సమ స్థితి మూలరోగములు నివారణ యగును. ఇది గాక అజీర్ణము, శీతజ్వర మలబద్ధకము ఇత్యాది, రోగముల తప్పక పోగొట్టును. ఇందుకు పథ్యములేదు.

వెల రూ. 5-0-0, తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. సేయి పాలకృష్ణ టాకర్ (బాంకర్) పికానిర్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెసర్సు హనుమాన్ దాసు మేలా గారు, వత్సలాపేటి, ముల్కపాబజారు, కలకత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిలాల్ జీ శ్రీమాలిగారు, సౌకారు పేట, మదరాసు, 11 సం॥ముల మూలము, 4. మిస్టరు కె. సి. కృష్ణ మీనన్ గారు, వారిస్టరు, సాలపురము, 5. గోకులదాసుగారు (గుజరాత్) హైదరాబాదు (డ్క్కను) 10 సం॥ముల మూలము, 6. మె॥ ఆరుముగతెట్టిగారు, 55, తిరుపత్తియూరు, నెల్లకాల, మదరాసు. 4 సం॥ల మూలము.

ఇవిగాక అనేకులను యీరోగమునుండి విముక్తి చేసి నారము.

మెడలిసు ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎన్. శర్మగారు, యె, యం. యె. సి. బాలకృష్ణ టౌవదాలయం, 177, వై నాబజారు, మదరాసు

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముఖమునబొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కలుగును. Chie ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈపుస్తకము ఇనాముగా నియబడును. పోస్టు చార్జి యం మేమే భరించుపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మునిశేంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగ్రహ టౌవదాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.